

TARGET PBD

MODUL PENTAKSIRAN BILIK DARJAH

EDISI GURU

TINGKATAN 1
KSSM

GEOGRAFI

Melancarkan
Pentaksiran Bilik
Darjah (PBD)

Memantapkan
Pentaksiran Sumatif
& UASA

Menyokong
Pembelajaran dan
Pemudahcaraan
(PdPc) Mesra Digital

Meningkatkan
Tahap Penguasaan
Murid

Edisi Guru

PAKEJ PERCUMA UNTUK KEMUDAHAN GURU

EDISI GURU

VERSI CETAK

PEMERKASAAN PBD & UASA

- ⚡ Nota Ekspres
- ⚡ Modul PBD
- ⚡ Modul UASA
- ⚡ Jawapan Kod QR

PEMBELAJARAN DIGITAL

- ⚡ Pelbagai bahan
sokongan pembelajaran
dalam talian

RESOS DIGITAL GURU

ePelangi+

Pelbagai bahan digital
sokongan PdPc yang
disediakan khas untuk
guru di platform
ePelangi+

BAHAN
SOKONGAN
PdPc
EKSTRA!

Edisi Murid

EDISI GURU (versi cetak)

Kandungan

Kandungan mengemukakan bahagian-bahagian buku berserta rujukan bahan-bahan digital sokongan dalam buku.

KANDUNGAN	
Rekod Pentaksiran Murid	V – viii
Nota Ekspres (Bab 1 – Bab 13)	N1-N14
Modul PBD	1 – 70
► KEMAHIRAN GEOGRAFI	
BAB 1	Arah
1.1 Arah Mata Angin	1
1.2 Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Matahari	2
1.3 Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Kompas	3
1.4 Bearing Sudutan	4
Praktis Refleksi	5
	6
BAB 2	Kedudukan
2.1 Kedudukan Relatif	7
2.2 Latitud dan Longitud	8
Praktis Refleksi	9
	12
BAB 3	Peta Lakar
3.1 Ciri-ciri Peta Lakar	13
3.2 Simbol-simbol dalam Peta Lakar	14
3.3 Pandang Darat Fizikal dan Pandang Darat Budaya	15
3.4 Langkah-langkah Melulus Peta Lakar	16
Praktis Refleksi	17
	18
BAB 4	Lakaran Peta Malaysia
4.1 Kedudukan Negeri-negeri di Malaysia	19
	20
	21
► GEOGRAFI FIZIKAL: BENTUK MUKA BUMI DAN SALIRAN	
BAB 5	Bumi
5.1 Sistem Fizikal Bumi	22
5.2 Struktur Bumi	23
5.3 Benua, Lautan, Laut Utama dan Selat	24
5.4 Kesan Pergerakan Kerak Bumi	25
Praktis Refleksi	27
BAB 6	Bentuk Muka Bumi
6.1 Bentuk Muka Bumi di Malaysia	28
6.2 Lokasi Pelbagai Bentuk Muka Bumi di Malaysia	29
6.3 Kepentingan Pelbagai Bentuk Muka Bumi di Malaysia	31
Praktis Refleksi	34
BAB 7	Saliran
7.1 Pandang Darat Fizikal Peningkat Aliran Sungai	35
7.2 Sungai dan Tasik Utama di Malaysia	36
7.3 Kepentingan Sungai dan Tasik di Malaysia	37
Praktis Refleksi	39

Rekod Pentaksiran Murid

Jadual untuk catatan prestasi Tahap Penguasaan murid.

REKOD PENTAKSIRAN MURID						
GEOGRAFI Tingkatan 1						
Name: _____		Tingkatan: _____				
BAB	TAHAP PENGALIHAN	STANDARD PRESTASI	TARAF	HALAMAN	PENCAPAIAN (%)	BELUM MENGUASAI (%)
KEMAHIRAN GEOGRAFI						
1 ARAH						
TPI1	Menentukan arah mata angin	1				
TPI2	Mengenal pasti arah berpuaskan mohonat	2				
TPI3	Menginterpretasi kompleks untuk menentukan arah dan mengalihkan perintah	3, 5				
TPI4	Menerjemahkan arah berpuaskan mohonat, menganalisa dan menginterpretasi kompleks dengan menggunakan lengkap	3, 4				
TPI5	Menerjemahkan arah berpuaskan mohonat sempit kepada kompleks dan menginterpretasi lengkap	5				
TPI6	Menerjemahkan arah berpuaskan mohonat sempit dengan menggunakan lengkap kompleks dan jangka waktu	5				
Tahap Pengawasan Bab 1						
TP1	Membentuk maklad kedudukan relatif	2				
TP2	Mengenal bahulah sejata tempat berbenturan kedudukan relatif	2				
TP3	Mengenal pasti bahulah relatif sejata tempat berbenturan	10				
TP4	Mengenal bahulah sejata sempit secara relatif dan berbenturan lantai dan lengkap	10				
TP5	Menerjemahkan bahulah sejata sempit pada pita berbenturan lengkap yang menggunakan lengkap	10				
TP6	Menerjemahkan bahulah sejata sempit pada pita berbenturan lengkap yang menggunakan lengkap	11				
Tahap Pengawasan Bab 2						
TP1	Mengenal ciri-ciri batar	13				
TP2	Membedah ciri-ciri batar yang terdapat dalam peta batar	14				
TP3	Mengenal pasti ostak pangang durat fiskal dan pangang durat beras	15				
TP4	Makluk pasti ciri-ciri batar dan ostak yang lengkap	14				
TP5	Makluk pasti ostak pangang durat fiskal serta ostak pangang durat beras	14				
TP6	Makluk pasti ostak pangang durat fiskal serta ostak pangang durat beras dan mempunyai bentuk	14				
Tahap Pengawasan Bab 3						
TP1	Mengenal ciri-ciri batar	13				
TP2	Membedah ciri-ciri batar yang terdapat dalam peta batar	14				
TP3	Mengenal pasti ostak pangang durat fiskal dan pangang durat beras	15				
TP4	Makluk pasti ciri-ciri batar dan ostak yang lengkap	14				
TP5	Makluk pasti ostak pangang durat fiskal serta ostak pangang durat beras	14				
TP6	Makluk pasti ostak pangang durat fiskal serta ostak pangang durat beras dan mempunyai bentuk	14				

Nota Ekspres

Nota dalam persempahan bentuk poin berangka yang mudah diikuti oleh murid dan mencakupi setiap unit.

NOTA EKSPRES	
BAB 1	► Arah
1. Arah Mata Angin	
1.1 Cara Menentukan Arah Mata Angin dengan menggunakan Matahari	
1.2 Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Kompas	
1.3 Langkah-langkah menentukan arah mata angin dengan menggunakan matahari	
2. Langkah-langkah menentukan arah mata angin dengan menggunakan kompas	
3. Langkah-langkah menentukan arah mata angin dengan menggunakan kompas magnetik	
4.1 Bearing Sudutan	
5. Langkah-langkah mengukur bearing sudutan	

Modul PBD » Pentaksiran Formatif

12.3 Kesan Krisis Air di Malaysia

4. Jelaskan kesan krisis air di Malaysia berdasarkan foto yang berikut.

(a) Kekurangan bekalan air bersih
Pencemaran sumber air sungai dan peningkatan permintaan air akibat pertambahan populasi dan industri yang pesat mengurangkan bekalan air bersih.

(b) Kesak ke atas tanah!
Tanah menjadi kering dan mengurangkan aktiviti pertanian serta menjadikan bekalan makanan dan hasil pengeluaran negara.

(c) Kepusukan flora dan fauna
Pengurangan bekalan air dan pencemaran air menyebabkan kepusukan flora dan fauna serta menjadikan hidupan aquatik.

(d) Kemudaratkan kepada manusia
Bekalan air yang tercemar dengan kuman, bakteria dan bahru toksik memerdarati kesihatan pengguna (manusia). Contohnya, penyakit taun, demam kepuas dan leptospirosis.

INFO

5. Baikalmakna krisis air mempengaruhi keselamaan dan kesejahteraan hidup anda dan ahli keluarga anda?

- Pencemaran udara dan bau menyebabkan kualiti hidup
- Penggunaan air yang tercemar mengancam kesihatan dan keselamatan seperti taun, demam kepuas dan leptospirosis.
- Perbelanjaan harian meningkat untuk membeli air bersih dalam botol, makan di luar dan kos rawatan kesihatan.
- Masa dan tenaga dibazirkan kerana menunggu bekalan air atau mencari sumber bekalan air.
- Kos keperluan harian meningkat akibat sektor pertanian, pemerkasaan dan perikanan terjejas.

E-Penerbit Pelangi Sdn. Bhd. ► 62 ◄

- Praktis topikal yang menilai kesemua Tahap Penguasaan (TP1-6) yang tercakup dalam DSKP.
- Soalan yang mematuhi Standard Kandungan (SK) dan Standard Pembelajaran (SP) serta menepati kandungan dalam buku teks.
- Soalan Kemahiran Berfikir Aras Tinggi (KBAT) untuk mencabar pemikiran murid.
- Integrasi soalan berformat UASA.

5 Bahan pembelajaran digital seperti Info, Video, Video Tutorial, Cetus Idea (bahan audio), KBAT Ekstra dan Kuiz Gamifikasi menyokong pembelajaran yang kondusif.

- Aktiviti PAK-21 disertakan untuk menyempurnakan PdPc.
- Soalan latihan dalam Praktis Refleksi membantu murid mengingat kembali konsep dan fakta asas yang dipelajari dalam satu-satu bab. menyempurnakan PdPc.
- Panduan kerja lapangan untuk murid melakukan kerja lapangan bagi mengukuhkan PdP dan mempratikkan kemahiran geografi yang dipelajari. Contoh laporan yang lengkap disediakan dalam kod QR.

5.2 Struktur Bumi

3. Namakan lapisan struktur bumi yang ditandakan pada rajah di bawah.

(a) Kerak bumi
(b) Mantel
(c) Teras luar
(d) Teras dalam

4. Isi tempat kosong dengan jawapan yang tepat.

(a) Bumi terdiri daripada tiga lapisan, iaitu kerak bumi, mantel dan teras bumi.
(b) Kerak bumi merupakan lapisan yang paling keras dan pejal.
(c) Kerak bumi terdiri daripada dua lapisan, iaitu sial dan sima.
(d) Mantel merangkumi dua pertiga jisim bumi.
(e) Mantel bersifat pepejal tetapi lapisan luarnya bersifat separa cecair.
(f) Teras bumi merupakan lapisan yang paling dalam.
(g) Teras bumi terbahagi kepada teras luar teras luar dan teras dalam.
(h) Teras bumi mengalami tekanan yang kuat dan suhu yang sangat tinggi.

AKTIVITI PAK-21 ► Jalani Galeri

Tujuan: Model lapisan struktur bumi

Langkah-langkah:

- Bahagikan kelas kepada empat hingga lima orang dalam satu kumpulan.
- Secara berkumpulan, bina model lapisan struktur bumi menggunakan bahan yang sesuai. Contohnya, tanah liat, plastelin, kertas dan kadbow.
- Labelkan setiap lapisan struktur bumi.
- Model yang telah siap diletakkan di hujung meja kumpulan masing-masing untuk dilihat oleh kumpulan lain.
- Murid dari kumpulan lain akan memberikan komen tentang hasil kerja kumpulan lain pada sticky notes dan menampilkannya pada hasil kerja tersebut.

E-Penerbit Pelangi Sdn. Bhd. ► 23 ◄

7 PRAKTIK REFLEKSI BAB 6

1. Lengkapkan rajah di bawah dengan bentuk bukit di Malaysia.

Bentuk Bukit di Malaysia

Tanah tinggi	Tanah perata	Puncak laut	Selatan

2. Iai tempat dengan jawapan yang betul.

(a) Tanah tinggi di Semenanjung Malaysia berupa ... di pedalaman China yang merentasi Thailand.

(b) ... merupakan "tanah belanda" Semenanjung Malaysia.

(c) Gunung Kinabalu yang terletak di Banjaran Crocker merupakan gunung yang tertinggi di Malaysia.

(d) Dataran Pantai Timur Sabah serupa dengan kawasan tanaman kelapa sawit, gatal dan ...

(e) ... merupakan kawasan hutan lebat yang luar di pantai barat Sarawak.

3. Tandakan (✓) pada bentuk bukit pinggir laut di Malaysia.

(a) Teluk (✓) (b) Jeram (✓) (c) Tebing tinggi (✓) (d) Batu asas (✓)

4. Tandakan (✓) pada kepentingan kawasan tanah tinggi di Malaysia.

(a) Perpanjangan jalur komunikasi (✓)
(b) Penanaman tanaman hasil seledar (✓)
(c) Pengembangan perniagaan (✓)
(d) Persekitaran bagi sumah

5. Catalkan jawapan yang betul.

(a) Sungai Muda, Sungai Bernam berfungsi sebagai sempadan antara negeri Perak dengan Selangor.
(b) Sungai Kinabatangan, Sungai Endau digunakan untuk mengangut kayu balak.
(c) Sungai Muar, Sungai Musi merupakan sungai yang terkenal dengan kerapnya banjir.
(d) Sungai Perak, Sungai Sungai Empangan untuk menjana kuasa hidroelektrik.
(e) Kawasan pinggir laut yang berelok dan terlindung daripada tumpuan angin kencang sesuai dijadikan destinasi pelancongan.

6. Padakeh bentuk bukit di bawah dengan kepentingan yang betul dengan mendini A, B, C dan D pada petak yang disediakan.

(a) Kegiatan pertanian ibu dan tahan (✓) (b) Sungai yang menyediakan tukar pelancongan (✓) (c) Sesuai untuk penanaman getah, telur dan nanas (✓) (d) Mempunyai parti besar yang membolehkan pelancongan (✓)

E-Penerbit Pelangi Sdn. Bhd. ► 34 ◄

Modul UASA » Pentaksiran Sumatif

- 1** Ujian-ujian topikal dengan soalan-soalan berpiawai UASA
- 2** Ujian Pertengahan Sesi Akademik (UPSA)
- 3** Ujian Akhir Sesi Akademik (UASA)
- 4** Petunjuk rujukan bab dan halaman buku teks
- 5** Tahap kesukaran dan konstruk soalan

2 **UJIAN PERTENGAHAN SESI AKADEMIK**

UPSA

Skor /80

Maklumat Soalan
Bahagian A (20 markah)
Jawab semua soalan.

1. Foto 1 memperlihatkan sistem fiksal bumi.
Aksi 1
Sistem fiksal bumi yang dapat dilihat dengan Foto 1 adalah
 A. Meridien
 B. Inderifer
 C. Atmosfera
 D. Hadarosa

2. Apakah sistem fiksal bumi yang mengendalikan posisi objek dalam alam semesta?
 A. Sistem fiksal bumi
 B. Sistem fiksal atmosfer
 C. Atmosfera
 D. Hadarosa

3. Maklumat berikut merupakan lapan sifat bumi.
 - Lapan sifat pertama dan sepuluh
 - Lapan sifat kedua dan keenam
 - Lapan sifat ketiga dan kelapan
 - Lapan sifat kelima dan ketujuh
 Maklumat berikut berkaitan dengan lapan sifat bumi.
 A. Meridien
 B. Inderifer
 C. Atmosfera
 D. Hadarosa

4. Puta 1 menunjukkan ladan di dunia.

 Puta 1. Jelaskan pada 1, perihal ladan Latitud.
 A. L1
 B. L2
 C. L3
 D. L4

C Penyelesaian Pelajar Dalam

3 **UJIAN AKHIR SESI AKADEMIK**

UASA

Skor /80

Maklumat Soalan
Bahagian A (20 markah)
Jawab semua soalan.

1. Antara yang berlaku, pernyataan yang manakah benar tentang mata angin?
 A. Mengalir arah dari selatan ke utara
 B. Mengalir arah dari barat laut ke timur
 C. Diflux oleh benda-benda hidup
 D. Capai maksimum jejak angin ketika bermula

2. Kesan perubahan yang terjadi kepada atmosfer bumi akibat peringkat meningkatnya suhu bumi dengan menggunakan teknologi?
 A. Antara yang berlaku, pernyataan yang manakah benar tentang peringkat meningkatnya suhu bumi dengan menggunakan teknologi?
 B. Banyak True Maddi
 C. Banyak Teman
 D. Banyak Kapita

3. Antara yang berlaku, pernyataan yang manakah benar tentang peringkat meningkatnya suhu bumi dengan menggunakan teknologi?
 A. Gunung berapi
 B. Gunung beras
 C. Gunung bulan
 D. Gunung berangin

4. Maklumat berikut berkaitan dengan kawasan tanah pinggir laut di Malaysia.
 - Terdapat di Tanah Tinggi
 - Terdapat di tanah rendah
 - Terdapat dengan kerukunan tanaman padi

Maklumat tersebut merujuk kepada
 A. Sabah
 B. Sarawak
 C. Brunei Darussalam
 D. Brunei Laut

5. Maklumat berikut berkaitan dengan penggerak laut di Malaysia.
 - Setaraf dengan laut di Malaysia
 - Terdiri daripada lepasan leutan gunung berapi
 - Terdapat di Selat Malaka

Di manakah lokasi kejadian pinggir laut tersebut?
 A. Pulau Sedang
 B. Pulau Pangkor
 C. Pulau Spratly
 D. Pulau Keteling

C Penyelesaian Pelajar Dalam

1 **MODUL UASA**

UJIAN	SKOP	HALAMAN
UJIAN 1	Bab 1 – Bab 2	72 – 75
UJIAN 2	Bab 3 – Bab 4	76 – 80
UJIAN 3	Bab 5 – Bab 7	80 – 87
UJIAN PERTENGAHAN SESI AKADEMIK (UPSA)	Bab 1 – Bab 7	88 – 96
UJIAN 4	Bab 8 – Bab 9	97 – 103
UJIAN 5	Bab 10 – Bab 11	104 – 109
UJIAN 6	Bab 12 – Bab 13	110 – 114
UJIAN AKHIR SESI AKADEMIK (UASA)		

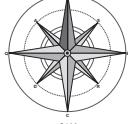
C Penyelesaian Pelajar Dalam

UJIAN 1

BAHAGIAN B

Skor /80

Soalan 1 berasaskan Rajah 1.

Rajah 1

4

(a) Namakan arah mata angin yang berikut.
 A: Utara
 B: Tenggara
 C: Barat laut
 D: Tengah

(b) Nyatakan bezaan sudut bagi arah mata angin yang berikut.
 A: 115°
 B: 90°
 C: 180°
 D: 225°

(c) Cara menentukan arah mata angin berpendekan matalah.
 Jawab merujuk ke rajah matematik.
 (d) Sudut hadapan adalah lima dan walaupun bahagian adalah barat.
 Dapatkan kredit di bawah. Tinggalkan kosong jika menjawab arah sebalik.
 Tinggalkan kosong jika menjawab arah sebalik.

(d) Ahay sedang berdiri sambil merujuk tangan dan menghadap ke arah matahari terbenam. Nyatakan arah dia
 (i) Hadapan Arah: _____
 (ii) Belakang Arah: _____
 (iii) Sebelah kiri Arah: _____
 (iv) Sebelah kanan Arah: _____

C Penyelesaian Pelajar Dalam

Jawapan

Jawapan keseluruhan buku

Kod QR

disediakan

di halaman Kandungan.

8 **GEOGRAFI MANUSA: PENDUDUK DAN PETEMPATAN**

Penduduk di Malaysia

9 **Petempatan di Malaysia**

10 **Bentuk Mula Bumi dan Siaran di Asia Tenggara**

11 **Penduduk dan Petempatan di Asia Tenggara**

12 **Sumber Air**

13 **Sisa Domestik**

14 **Jenis-jenis Sisa Domestik**

15 **Panduan Kejuruteraan Lepangan**

16 **Jenis-jenis Sisa Domestik**

17 **Sisa-sisa Domestik di Malaysia**

18 **Kewajaran Pembangunan Sisa Domestik**

19 **Lengkang Mengurangkan Kesan Penggunaan Sisa Domestik**

20 **Panduan Kejuruteraan Lepangan**

21 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Kompas**

22 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

23 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

24 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

25 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

26 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

27 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

28 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

29 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

30 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

31 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

32 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

33 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

34 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

35 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

36 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

37 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

38 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

39 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

40 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

41 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

42 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

43 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

44 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

45 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

46 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

47 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

48 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

49 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

50 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

51 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

52 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

53 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

54 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

55 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

56 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

57 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

58 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

59 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

60 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

61 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

62 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

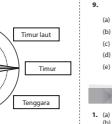
63 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

64 **Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Hukuhari**

C Penyelesaian Pelajar Dalam

JAWAPAN BAB 1

1.1 **Arah Mata Angin**

1.

2.

1.2 **Arah Mata Angin**

PRAKTIS REFLEKSI BAB 1

1. (a) 290°
 (b) 205°
 (c) 65°
 (d) 155°
 (e) 282°

2. (a) Barat daya
 (b) Barat
 (c) Barat laut
 (d) Barat

3. (a) 3
 (b) 4
 (c) 2

4. (a) Kompas
 (b) utara
 (c) selatan
 (d) barat
 (e) barat laut
 (f) barat daya
 (g) barat
 (h) barat laut
 (i) selatan
 (j) selatan

5. (a) 270°
 (b) 180°
 (c) 360°
 (d) jangka sudut

6. (a) 355°
 (b) 115°
 (c) 150°

KBAT EKST

1. (a) kompas silva
 (b) kompas silva

Di platform **ePelangi+**, guru yang menerima guna (*adoption*) siri Target PBD KSSM diberi akses kepada EG-i dan bahan sokongan ekstra PdPc untuk tempoh satu tahun:

1 Apakah itu EG-i ?

EG-i merupakan versi digital dan interaktif Edisi Guru Target PBD secara dalam talian. Versi ini akan dapat mengoptimalkan penggunaan teknologi dalam pengajaran, memaksimumkan kesan PdPc, dan membangunkan suasana pembelajaran yang menyeronokkan serta responsif dalam kalangan murid.

Halaman Contoh EG-i

Klik Kod QR untuk mengakses bahan dalam kod QR seperti Cetus Idea (audio), Video, Video Tutorial dan Kuiz Gamifikasi .

BAB 5

Bumi

5.1 Sistem Fizikal Bumi

1. Berdasarkan foto yang diberi, nyatakan sistem fizikal bumi.

(a) Litosfera (b) Hidosfera
 (c) Atmosfera (d) Biosfera

2. Berdasarkan pernyataan yang diberi, tuliskan sistem fizikal bumi yang betul.

(a) Semua bahagian air yang wujud di bumi.
 (b) Lapisan udara yang menyelubungi bumi.
 (c) Kawasan yang didiami oleh semua benda hidup.
 (d) Lapisan yang mengandungi pelbagai jenis batuan dan mineral.
 (e) Lapisan luar bumi yang merangkumi kerak bumi dan lapisan atas mantel.
 (f) Lapisan ini mengandungi pelbagai jenis gas, debu, habuk, asap serta wap air.

JAWAPAN

Alat sokongan lain:

- Pen
- Sticky Note
- Unit Converter
- Ruler
- Calculator
- Bookmark

Pilih paparan halaman (single/double page) dan bahasa antara muka melalui **Setting**.

Klik butang **JAWAPAN** untuk memaparkan atau melenyapkan jawapan (*hidden*) semasa penyampaian PdPc.

2 BAHAN SOKONGAN PdPc EKSTRA!

Bahan-bahan pengajaran dan latihan di platform **ePelangi+** boleh dimuat turun atau dimainkan terus.

Bahan sokongan PdPc ekstra yang sesuai dicadangkan pada halaman atau bahagian tertentu Edisi Guru melalui *thumb indeks* **eP+**.

CONTOH HALAMAN EDISI GURU DENGAN CADANGAN BAHAN SOKONGAN PDPC EKSTRA

7.3 Kepentingan Sungai dan Tasik di Malaysia
4. Semarakkan empat kepentingan sungai dan tasik utama di Malaysia.
a) Kepentingan sungai
b) Kepentingan hidroelektrik
c) Sumber pengairan
d) Pengeluaran dan perihalangan
5. Huraskan empat kepentingan sungai dan tasik di Malaysia berdasarkan foto yang diberi.

» Nota

Nota berwarna dalam bentuk grafik yang menarik

KEPENTINGAN SUNGAI DI MALAYSIA

- Penjanaan kuasa hidroelektrik
- Sumber pengairan
- Kegunaan domestik
- Sempadan semula jadi

Sungai-sungai yang berlaku di dalamnya dikenali sebagai sumber air yang penting untuk kegunaan domestik seperti menyumbang air minuman, rendai dan masyarakat. Contoh Projek Pengairan Muda di Sungai Perak dan Sungai Muar membuktikan penanaman pokok air sungai dilakukan di Dataran Kedah.

Air sungai juga boleh memberi nilai estetik kepada kawasan domestik seperti taman-taman, rendai dan masjid. Contoh Sungai Rajang (Sarawak), Sungai Melaka, Sungai Kinta (Perak) dan Sungai Kelantan (Sabah).

Terdapat sungai yang berfungsi sebagai sempadan negara dan antarabangsa. Contohnya Sungai Fras, sempadan antara negara Jihor dengan Brunei, Sungai Gelok, lokasi sempadan antara Brunei dan Malaysia dengan Thailand.

eP+ Nota

10 Bentuk Muka Bumi dan Saliran di Asia Tenggara
10.1 Negara-negara di Asia Tenggara
1. Lemakapkan peroleh di bawah dengan nama negara-negara di Asia Tenggara.
a) Malaysia (Sememung Malaysia)
b) Brunei
c) Singapura
d) Indonesia

» Peta

Peta berwarna untuk memudahkan pemahaman

TINGKATAN 1 Geografi
Bob 1 ARAH
1.1 Arah Mata Angin

Arah
• Arah adalah bentuk dan arah benda fizikal atau objek.
• Terdapat empat mata angin utama, iaitu Utara (U), Timur (T), Selatan (S) dan Barat (B).
• Arah mata angin ini dituliskan sebagai keseimbangan antara arah mata angin dan posisi mata angin.

eP+ Peta

eP+ Powerpoint Interaktif

» PowerPoint Interaktif

Slaid pengajaran PPT lengkap yang meliputi setiap topik dan subtopik.

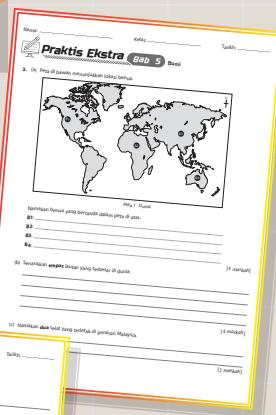
PANDUAN PENGGUNAAN

eP+ Praktis Ekstra

Praktis Ekstra

Latihan tambahan berdasarkan format UASA

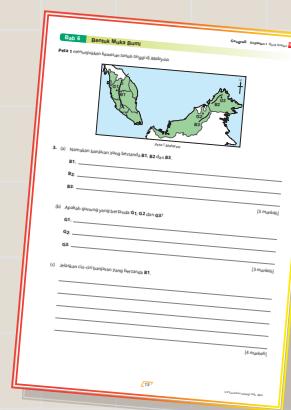
MODUL UASA

UJIAN	SKOP	HALAMAN
UJIAN 1	Bab 1 - Bab 2	72 - 75
UJIAN 2	Bab 3 - Bab 4	76 - 80
UJIAN 3	Bab 5 - Bab 7	80 - 87

eP+ Bank Soalan UASA

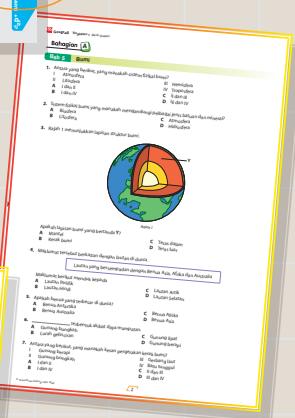
Bank Soalan UASA

Soalan berpiawai UASA mengikut topik

eP+

Bank Soalan UASA

ePelangi+

Bagaimanakah saya dapat mengakses semua bahan di ePelangi+?

LANGKAH 1

DAFTAR AKAUN

Bagi pengguna baharu ePelangi+, imbas kod QR di bawah atau layari plus.pelangibooks.com untuk Create new account.

Semak e-mel dan klik pautan untuk mengaktifkan akaun.

LANGKAH 2

ENROLMENT

Log in ke akaun ePelangi+. Pada halaman utama (Home), cari tajuk buku dalam Secondary [Full Access].

Masukkan Enrolment Key untuk enrol.

Hubungi wakil Pelangi untuk mendapatkan Enrolment Key.

LANGKAH 3

AKSES RESOS DIGITAL

Klik bahan untuk dimuat turun atau dimainkan.

Masukkan Enrolment Key untuk enrol.

Kontak wakil Pelangi boleh didapati di halaman EG-8.

HUBUNGI WAKIL PELANGI

PERKHIDMATAN & SOKONGAN

AREA	CONTACT NUMBER
Northern Region	012-4983343
Perlis / Kedah	012-4853343
Penang	012-4923343
Perak	012-5230133 / 019-6543257
Central Region	012-3293433
	012-7800533
	012-7072733
	012-3297633
	019-3482987
Southern Region & East Coast	012-7998933
Negeri Sembilan / Melaka	010-2432623
Johor	012-7028933
Pahang / Terengganu	012-9853933
Kelantan	012-9863933
East Malaysia	012-8889433
Kuching / Sarikei	012-8839633
Sibu / Bintulu / Miri	012-8052733
Sabah	012-8886133

GALERI PAMERAN ONSITE & ONLINE

Bangi

Wisma Pelangi, Lot 8, Jalan P10/10,
Kawasan Perusahaan Bangi,
Bandar Baru Bangi, 43650 Bangi, Selangor.

Johor Bahru

66, Jalan Pingai, Taman Pelangi,
80400 Johor Bahru, Johor.

E-MEL KHIDMAT PELANGGAN PELANGI

service1@pelangibooks.com

PRODUK, PROMOSI PERKHIDMATAN &
PROGRAM PELANGI TERKINI

PelangiPublishing

PelangiBooks

PelangiBooks

KANDUNGAN

Rekod Pentaksiran Murid	v – viii
Nota Ekspres (Bab 1 – Bab 13)	N1 – N14
Modul PBD	1 – 70
► KEMAHIRAN GEOGRAFI	
BAB 1 Arah	1
1.1 Arah Mata Angin	1
1.2 Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Matahari	2
1.3 Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Kompas	3
1.4 Bearing Sudutan	4
Praktis Refleksi	6
BAB 2 Kedudukan	7
2.1 Kedudukan Relatif	7
2.2 Latitud dan Longitud	9
Praktis Refleksi	12
BAB 3 Peta Lakar	13
3.1 Ciri-ciri Peta Lakar	13
3.2 Simbol-simbol dalam Peta Lakar	14
3.3 Pandang Darat Fizikal dan Pandang Darat Budaya	15
3.4 Langkah-langkah Melukis Peta Lakar	16
Praktis Refleksi	17
BAB 4 Lakaran Peta Malaysia	18
4.1 Kedudukan Negeri-negeri di Malaysia	18
4.2 Kedudukan Ibu Negeri, Ibu Negara dan Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan di Malaysia	19
KBAT Ekstra	19
eP+ Peta	19
4.3 Melakar Peta Malaysia	20
Praktis Refleksi	21
Kuiz	21
eP+ Praktis	21
► GEOGRAFI FIZIKAL: BENTUK MUKA BUMI DAN SALIRAN	
BAB 5 Bumi	22
5.1 Sistem Fizikal Bumi	22
KBAT Tutorial	22
eP+ Nota	22
5.2 Struktur Bumi	23
Cetus idea	23
5.3 Benua, Lautan, Laut Utama dan Selat	24
Info	24
eP+ Peta	24
5.4 Kesan Pergerakan Kerak Bumi	25
KBAT Video	25
eP+ Cetus idea	25
Praktis Refleksi	27
Kuiz	27
eP+ Praktis	27
BAB 6 Bentuk Muka Bumi	28
6.1 Bentuk Muka Bumi di Malaysia	28
eP+ Nota	28
6.2 Lokasi Pelbagai Bentuk Muka Bumi di Malaysia	29
KBAT Tutorial	29
6.3 Kepentingan Pelbagai Bentuk Muka Bumi di Malaysia	31
Info	31
KBAT Ekstra	31
Praktis Refleksi	34
Kuiz	34
eP+ Praktis	34
BAB 7 Saliran	35
7.1 Pandang Darat Fizikal Peringkat Aliran Sungai	35
KBAT Tutorial	35
eP+ Nota	35
7.2 Sungai dan Tasik Utama di Malaysia	36
7.3 Kepentingan Sungai dan Tasik di Malaysia	37
Video	37
Info	37
KBAT Ekstra	37
eP+ Nota	37
Praktis Refleksi	39
Kuiz	39
eP+ Praktis	39

►► GEOGRAFI MANUSIA: PENDUDUK DAN PETEMPATAN

BAB 8	Penduduk di Malaysia	40
8.1	Taburan Penduduk di Malaysia	40
8.2	Faktor-faktor yang Mempengaruhi Taburan Penduduk Malaysia	41
Praktis Refleksi		44
BAB 9	Petempatan di Malaysia	45
9.1	Jenis-jenis Petempatan di Malaysia	45
9.2	Pola Petempatan di Malaysia	46
9.3	Fungsi Petempatan Bandar dan Luar Bandar	47
Praktis Refleksi		49
►► GEOGRAFI KAWASAN: ASIA TENGGARA		
BAB 10	Bentuk Muka Bumi dan Saliran di Asia Tenggara	50
10.1	Negara-negara di Asia Tenggara	50
10.2	Bentuk Muka Bumi di Asia Tenggara	51
10.3	Sungai dan Tasik Utama di Asia Tenggara	52
Praktis Refleksi		54
BAB 11	Penduduk dan Petempatan di Asia Tenggara	55
11.1	Taburan Penduduk Asia Tenggara	55
11.2	Fungsi-fungsi Petempatan Bandar Utama di Asia Tenggara	57
Praktis Refleksi		59

►► ISU DAN PENGURUSAN ALAM SEKITAR

BAB 12	Sumber Air	60
12.1	Jenis-jenis Sumber Air	60
12.2	Punca Krisis Air di Malaysia	61
12.3	Kesan Krisis Air di Malaysia	62
12.4	Langkah Mengurangkan Kesan Krisis Air	63
Praktis Refleksi		64

BAB 13	Sisa Domestik	65
13.1	Jenis-jenis Sisa Domestik	65
13.2	Sisa-sisa Domestik di Malaysia	66
13.3	Kesan-kesan Pembuangan Sisa Domestik di Malaysia	67
13.4	Langkah-langkah Mengurangkan Kesan Pembuangan Sisa Domestik	68
Praktis Refleksi		69

Panduan Kerja Lapangan	70
Contoh Laporan Kerja Lapangan	

MODUL UASA	71 – 122
▷ Ujian 1	
▷ Ujian 2	
▷ Ujian 3	
▷ Ujian Pertengahan Sesi Akademik	
▷ Ujian 4	
▷ Ujian 5	
▷ Ujian 6	
▷ Ujian Akhir Sesi Akademik	

▷▷▷ JAWAPAN

<https://plus.pelangibooks.com/Resources/TargetPBD/GeografiT1/Jawapan.pdf>

REKOD PENTAKSIRAN MURID

GEOGRAFI Tingkatan 1

Nama: Tingkatan:

BAB	STANDARD PRESTASI		HALAMAN	PENCAPAIAN	
	TAHAP PENGUASAAN	TAFSIRAN		(✓) MENGUASAI	(✗) BELUM MENGUASAI

KEMAHIRAN GEOGRAFI

1 ARAH	TP1	Menunjukkan arah mata angin	1		
	TP2	Mengenal pasti arah berpandukan matahari	2		
	TP3	Mengorientasi kompas untuk menentukan arah dan mengenal pasti arah berpandukan matahari	2, 3		
	TP4	Menentukan arah berpandukan matahari, mengorientasi kompas dan mengukur bearing sudutan dengan menggunakan jangka sudut	3, 4		
	TP5	Menentukan arah dan bearing sudutan sesuatu tempat di atas peta dengan menggunakan kompas dan jangka sudut	5		
	TP6	Menentukan arah dan bearing sudutan sesuatu tempat di persekitaran dengan menggunakan kompas dan jangka sudut	5		

Tahap Penguasaan Bab 1

TP 1 TP 2 TP 3 TP 4 TP 5 TP 6

2 KEDUDUKAN	TP1	Memberitahu maksud kedudukan relatif	7		
	TP2	Menjelaskan kedudukan sesuatu tempat berdasarkan kedudukan relatif	7, 8		
	TP3	Mengenal pasti kedudukan relatif sesuatu tempat berdasarkan latitud dan longitud	10		
	TP4	Mengesahkan kedudukan sesuatu tempat secara relatif dan berdasarkan latitud dan longitud	10		
	TP5	Menentukan lokasi sesuatu tempat pada peta berdasarkan latitud dan longitud yang diberi dengan menggunakan atlas	10		
	TP6	Menggabungkan pengetahuan dan kemahiran dalam menentukan kedudukan lokasi yang baharu secara relatif dan berdasarkan latitud dan longitud dengan menggunakan pelbagai media	11		

Tahap Penguasaan Bab 2

TP 1 TP 2 TP 3 TP 4 TP 5 TP 6

3 PETA LAKAR	TP1	Menyatakan ciri-ciri peta latar	13		
	TP2	Memberi contoh simbol yang terdapat dalam peta latar	14		
	TP3	Mengenal pasti simbol pandang darat fizikal dan pandang darat budaya	15		
	TP4	Melakar peta dengan ciri-ciri peta dan simbol yang lengkap	16		
	TP5	Melakar peta kawasan persekitaran sekolah yang lengkap dengan ciri-ciri peta, simbol pandang darat fizikal serta pandang darat budaya	16		
	TP6	Melakar peta kawasan persekitaran sekolah yang lengkap dengan ciri-ciri peta, simbol pandang darat fizikal serta pandang darat budaya dan memperseimbahkannya	16		

Tahap Penguasaan Bab 3

TP 1 TP 2 TP 3 TP 4 TP 5 TP 6

BAB	STANDARD PRESTASI		HALAMAN	PENCAPAIAN	
	TAHAP PENGUASAAN	TAFSIRAN		(✓) MENGUASAI	(✗) BELUM MENGUASAI
4 LAKARAN PETA MALAYSIA	TP1	Menyatakan negeri-negeri dan Wilayah Persekutuan di Malaysia berdasarkan peta	18		
	TP2	Mengenal pasti ibu negeri, ibu negara dan pusat pentadbiran kerajaan persekutuan berdasarkan peta	19		
	TP3	Melakar peta Malaysia tanpa melabel negeri-negeri, Wilayah Persekutuan, ibu negeri, ibu negara dan pusat pentadbiran kerajaan persekutuan berpandukan peta sebenar	20		
	TP4	Melakar peta Malaysia dan melabel negeri-negeri dan Wilayah Persekutuan berpandukan peta sebenar	20		
	TP5	Melakar peta Malaysia dan melabel negeri-negeri, Wilayah Persekutuan, ibu negeri, ibu negara dan pusat pentadbiran kerajaan persekutuan berpandukan peta sebenar	20		
	TP6	Melakar peta Malaysia dan melabel negeri-negeri, Wilayah Persekutuan, ibu negeri, ibu negara dan pusat pentadbiran kerajaan persekutuan yang lengkap berpandukan peta sebenar	20		

Tahap Penguasaan Bab 4

TP 1 TP 2 TP 3 TP 4 TP 5 TP 6

GEOGRAFI FIZIKAL: BENTUK MUKA BUMI DAN SALIRAN					
5 BUMI	TP1	Menamakan sistem fizikal dan struktur bumi	22, 23		
	TP2	Menjelaskan sistem fizikal dan struktur bumi	22, 23		
	TP3	Menerangkan struktur bumi dan sistem fizikal bumi dengan memberi contoh tiga benua, tiga lautan, satu laut utama dan satu selat	24		
	TP4	Menerangkan kejadian kesan pergerakan kerak bumi di benua dan lautan	25		
	TP5	Membincangkan kesan pergerakan kerak bumi di sesuatu kawasan	26		
	TP6	Menghasilkan karya kreatif dan menunjukkan keaslian dengan menggunakan pelbagai media berkaitan tajuk bumi	23		

Tahap Penguasaan Bab 5

TP 1 TP 2 TP 3 TP 4 TP 5 TP 6

BENTUK MUKA BUMI					
6 BENTUK MUKA BUMI	TP1	Menyatakan empat bentuk muka bumi di Malaysia	28		
	TP2	Memberi contoh pelbagai bentuk muka bumi berdasarkan peta Malaysia	29, 30		
	TP3	Mengenal pasti kepentingan pelbagai bentuk muka bumi di Malaysia	31		
	TP4	Menghuraikan dengan contoh kepentingan pelbagai bentuk muka bumi di Malaysia	32		
	TP5	Membandingkan kepentingan antara pelbagai bentuk muka bumi di Malaysia	33		
	TP6	Menjana idea tentang potensi pelbagai bentuk muka bumi di persekitaran atau mana-mana kawasan di Malaysia dengan menggunakan pelbagai media	33		

Tahap Penguasaan Bab 6

TP 1 TP 2 TP 3 TP 4 TP 5 TP 6

SALIRAN					
7 SALIRAN	TP1	Menyenaraikan pandang darat fizikal di setiap peringkat aliran sungai	35		
	TP2	Mengenal pasti nama dan lokasi sungai atau tasik utama berdasarkan peta Malaysia	36		
	TP3	Menjelaskan kepentingan sungai atau tasik utama di Malaysia	37		
	TP4	Menghuraikan dengan contoh kepentingan sungai dan tasik utama di Malaysia	37		
	TP5	Membandingkan kepentingan sungai dan tasik utama di Malaysia	38		
	TP6	Mempersembahkan idea tentang potensi sungai atau tasik di persekitaran atau mana-mana kawasan di Malaysia dengan menggunakan pelbagai media	38		

Tahap Penguasaan Bab 7

TP 1 TP 2 TP 3 TP 4 TP 5 TP 6

BAB	STANDARD PRESTASI		HALAMAN	PENCAPAIAN			
	TAHAP PENGUASAAN	TAFSIRAN		(✓) MENGUASAI	(✗) BELUM MENGUASAI		
GEOGRAFI MANUSIA: PENDUDUK DAN PETEMPATAN							
8 PENDUDUK DI MALAYSIA	TP1	Menyatakan taburan penduduk di Malaysia	40				
	TP2	Melabel taburan penduduk pada peta Malaysia	40				
	TP3	Menjelaskan faktor yang mempengaruhi taburan penduduk di Malaysia	41				
	TP4	Menerangkan dengan contoh faktor yang mempengaruhi taburan penduduk di Malaysia	42				
	TP5	Membandingkan faktor penduduk padat dan penduduk jarang di Malaysia	43				
	TP6	Mencadangkan langkah-langkah mengurangkan kesan negatif taburan penduduk di kawasan setempat atau mana-mana kawasan di Malaysia	43				
Tahap Penguasaan Bab 8		TP 1	TP 2	TP 3	TP 4	TP 5	TP 6
9 PETEMPATAN DI MALAYSIA	TP1	Menyatakan jenis petempatan dan pola petempatan di Malaysia	45, 46				
	TP2	Memberi contoh jenis petempatan di Malaysia	45				
	TP3	Menjelaskan dengan contoh jenis dan pola petempatan di Malaysia	45, 46				
	TP4	Menerangkan jenis dan pola petempatan serta membezakan fungsi petempatan bandar dan luar bandar di Malaysia	47				
	TP5	Menjelaskan jenis, pola dan fungsi petempatan kawasan persekitaran masing-masing	48				
	TP6	Mencadangkan idea petempatan lestari di kawasan persekitaran masing-masing pada masa hadapan	48				
Tahap Penguasaan Bab 9		TP 1	TP 2	TP 3	TP 4	TP 5	TP 6
GEOGRAFI KAWASAN: ASIA TENGGARA							
10 BENTUK MUKA BUMI DAN SALIRAN DI ASIA TENGGARA	TP1	Menyatakan nama negara-negara di Asia Tenggara	50				
	TP2	Melabel nama negara-negara di Asia Tenggara di atas peta	50				
	TP3	Menjelaskan bentuk muka bumi, sungai dan tasik di Asia Tenggara	51, 52				
	TP4	Menjelaskan melalui contoh bentuk muka bumi, sungai dan tasik di Asia Tenggara	51, 52				
	TP5	Membandingkan bentuk muka bumi, sungai dan tasik antara dua buah negara di Asia Tenggara	53				
	TP6	Menghasilkan karya kreatif dan menunjukkan keaslian dengan menggunakan pelbagai media berkaitan bentuk muka bumi, sungai dan tasik di salah sebuah negara Asia Tenggara	53				
Tahap Penguasaan Bab 10		TP 1	TP 2	TP 3	TP 4	TP 5	TP 6

BAB	STANDARD PRESTASI		HALAMAN	PENCAPAIAN	
	TAHAP PENGUASAAN	TAFSIRAN		(✓) MENGUASAI	(✗) BELUM MENGUASAI
11 PENDUDUK DAN PETEMPATAN DI ASIA TENGGARA	TP1	Menyatakan taburan penduduk di Asia Tenggara	55		
	TP2	Melabelkan taburan penduduk di Asia Tenggara	55		
	TP3	Menjelaskan dengan contoh taburan penduduk berdasarkan fungsi petempatan bandar utama mana-mana negara di Asia Tenggara	56, 57		
	TP4	Menghubung kait taburan penduduk dan fungsi petempatan bandar utama mana-mana negara di Asia Tenggara	57		
	TP5	Membandingkan taburan penduduk dan fungsi petempatan bandar utama sekurang-kurangnya antara dua buah negara di Asia Tenggara	58		
	TP6	Menghasilkan karya kreatif dengan menggunakan pelbagai media berkaitan taburan penduduk dan fungsi petempatan bandar utama di salah sebuah negara Asia Tenggara	58		

Tahap Penguasaan Bab 11

TP 1
 TP 2
 TP 3
 TP 4
 TP 5
 TP 6

ISU DAN PENGURUSAN ALAM SEKITAR					
12 SUMBER AIR	TP1	Menyatakan jenis sumber air di Malaysia	60		
	TP2	Menjelaskan jenis sumber air dan punca krisis air di Malaysia	60, 61		
	TP3	Menjelaskan jenis sumber air, punca dan kesan krisis air di Malaysia	61, 62		
	TP4	Menghuraikan dengan contoh jenis sumber air, punca dan kesan krisis air di Malaysia	61, 62		
	TP5	Menjelaskan jenis sumber air, punca dan kesan krisis air, serta mencadangkan langkah-langkah mengurangkan kesan krisis air secara bijaksana di Malaysia	63		
	TP6	Menghasilkan idea yang kreatif, inovatif dan boleh dicontohi sebagai amalan penggunaan air secara bijaksana	63		

Tahap Penguasaan Bab 12

TP 1
 TP 2
 TP 3
 TP 4
 TP 5
 TP 6

SISA DOMESTIK					
13 SISA DOMESTIK	TP1	Menyatakan jenis dan contoh sisa domestik di Malaysia	65, 66		
	TP2	Menjelaskan jenis dan contoh sisa domestik, serta kesan pembuangannya di Malaysia	65, 66		
	TP3	Menerangkan jenis, contoh sisa domestik dan kesan pembuangannya berserta contoh	65, 67		
	TP4	Menerangkan jenis sisa domestik, kesan pembuangannya berserta contoh dan menghuraikan langkah-langkah mengurangkan kesan pembuangannya secara berkesan	67, 68		
	TP5	Menerangkan jenis sisa domestik, kesan pembuangannya dan langkah-langkah mengurangkan kesan pembuangannya secara berkesan	68		
	TP6	Menghasilkan idea yang kreatif, inovatif dan boleh dicontohi sebagai amalan pengurusan sisa domestik secara bijaksana	68		

Tahap Penguasaan Bab 13

TP 1
 TP 2
 TP 3
 TP 4
 TP 5
 TP 6

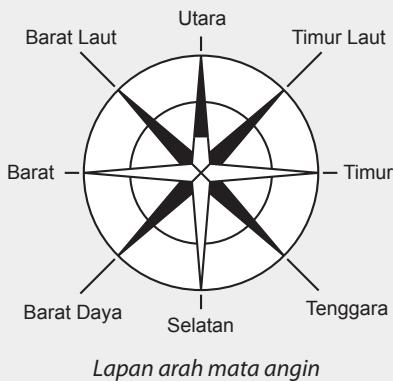
NOTA EKSPRES

BAB 1 ▷ Arah

1.1 Arah Mata Angin

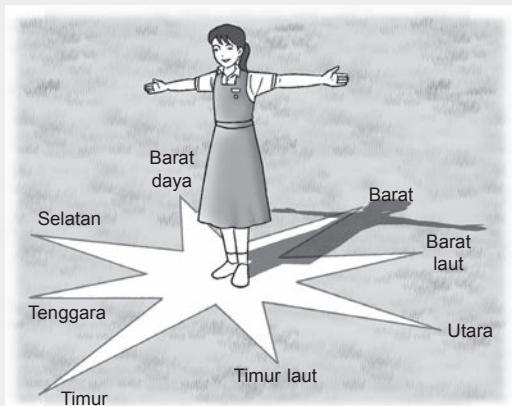
- Arah** merujuk kepada **hala tuju** sesuatu tempat dari sesuatu tempat yang lain.
- Arah** mata angin dapat dibahagikan kepada:

Arah mata angin utama	Arah mata angin perantaraan
Utara (U) Selatan (S) Timur (T) Barat (B)	Timur Laut (TL) Tenggara (Tg) Barat Daya (BD) Barat Laut (BL)

1.2 Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Matahari

- Matahari dapat digunakan sebagai panduan untuk menentukan arah mata angin.
- Langkah-langkah untuk menentukan arah mata angin berpandukan matahari:
 - Berdiri menghadap ke arah matahari terbit.
 - Pastikan arah di hadapan anda ialah timur dan arah di belakang ialah barat.
 - Depakan kedua-dua belah tangan anda. Tangan kiri anda menunjukkan arah utara dan tangan kanan menunjukkan arah selatan.

1.3 Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Kompas

- Kompas** digunakan untuk menentukan arah sesuatu tempat dengan mudah dan tepat.
- Kompas terdiri daripada **perumah**, **pemuka** dan **jarum kompas**.

- Langkah-langkah menentukan arah menggunakan kompas magnetik:

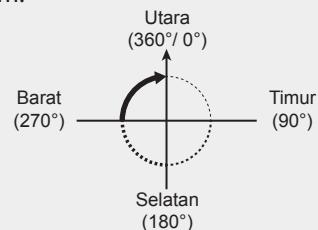
- ```

 Berdiri menghadap objek yang hendak ditentukan arahnya.
 ↓
 Letakkan kompas pada permukaan yang rata
 dan jauh daripada objek besi.
 ↓
 Orientasikan kompas secara perlahan-lahan hingga
 jarumnya menunjukkan ke arah utara.
 ↓
 Halakan pandangan mata ke arah objek tersebut.
 ↓
 Tentukan arah objek tersebut berpandukan kompas
 magnetik.

```

### 1.4 Bearing Sudutan

- Bearing** ialah arah sesuatu tempat dari suatu **titik rujukan**.
- Bearing dinyatakan dalam nilai **darjah** ( $^{\circ}$ ).
- Bearing sudutan sesuatu tempat diukur menggunakan **jangka sudut** dari arah utara, iaitu dari  $0^{\circ}$  mengikut pusingan jam.



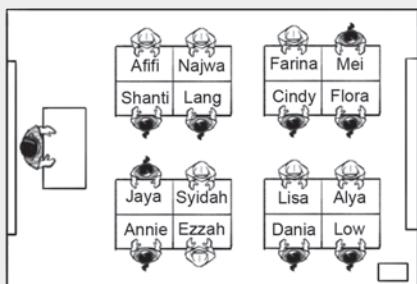
Nilai sudut bearing sudutan ialah antara  $0^{\circ}$  hingga  $360^{\circ}$

- Langkah-langkah mengukur bearing sudutan:
  - Tentukan dua titik, contohnya titik **P** dan titik **Q**. Lukis garisan lurus bagi menyambungkan kedua-dua titik tersebut (garisan **PQ**).
  - Tentukan titik rujukan, contohnya titik **Q**. Lukiskan arah mata angin pada titik **Q**.
  - Letakkan jangka sudut pada titik **Q**. Ukur bearing sudutan dari utara ( $0^{\circ}$ ) ke garisan **PQ**.

# BAB 2 ▷▷ Kedudukan

## 2.1 Kedudukan Relatif

1. **Kedudukan** merujuk kepada tempat letaknya sesuatu objek dalam sesuatu kawasan.
2. **Kedudukan relatif** ialah kedudukan sesuatu tempat yang ditentukan dengan merujuk kepada **titik rujukan**.

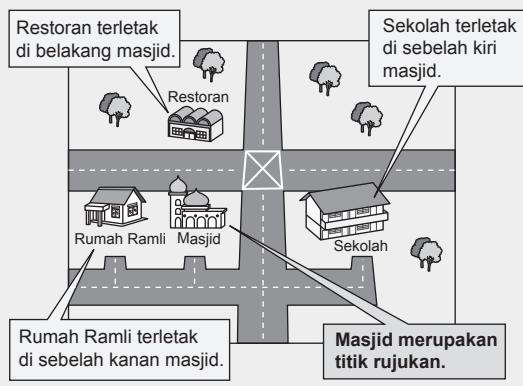


Kedudukan relatif murid dalam kelas

Jika Cindy dijadikan titik rujukan:

- Farina duduk di hadapan Cindy.
- Lisa duduk di belakang Cindy.
- Lang duduk di sebelah kiri Cindy.
- Flora duduk di sebelah kanan Cindy.

## Cara Menentukan Kedudukan Relatif di Lapangan

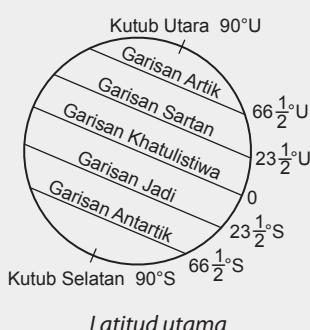


Kedudukan relatif beberapa ciri di sekitar masjid

## 2.2 Latitud dan Longitud

### Latitud

1. **Latitud** ialah garisan yang dilukis secara **melintang** dari barat ke timur pada glob atau peta atlas.
2. Terdapat lima garisan latitud utama.

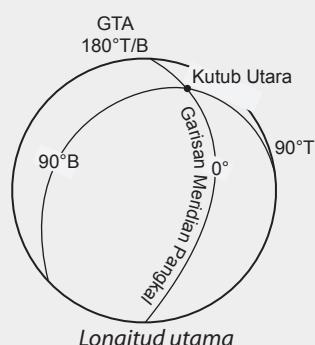


Latitud utama

3. Setiap **latitud** diberi nilai  $0^{\circ}$  hingga  $90^{\circ}\text{U}$  dan  $0^{\circ}$  hingga  $90^{\circ}\text{S}$  yang diukur dari pusat bumi.
4. Garisan **Khatulistiwa** ( $0^{\circ}$ ) merupakan latitud terpanjang yang membahagikan bumi kepada hemisfera utara dan hemisfera selatan.

### Longitud

1. **Longitud** ialah garisan yang dilukis secara **menegak** dari Kutub Utara ke Kutub Selatan pada glob atau peta atlas.
2. **Garisan Meridian Pangkal** (GMP) merupakan longitud utama yang dilukis melalui bandar Greenwich di London dan diberi nilai  $0^{\circ}$ .
3. Longitud  $180^{\circ}\text{T}$  dan  $180^{\circ}\text{B}$  adalah bertindih dan merupakan garisan yang sama serta dikenali sebagai **Garisan Tarikh Antarabangsa (GTA)**.
4. GTA memisahkan tarikh dan waktu di bumi.



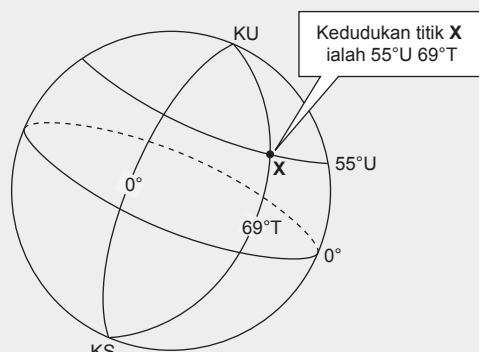
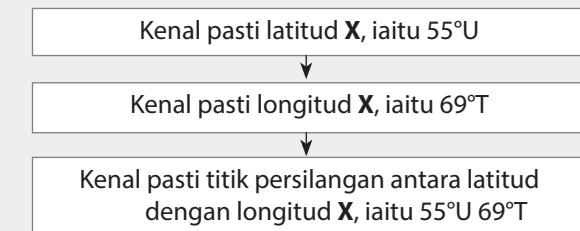
Longitude utama

## Cara Menentukan Kedudukan Berdasarkan Latitud dan Longitud

1. Kedudukan sesuatu tempat dapat ditentukan berdasarkan persilangan antara latitud dengan longitud.
2. Apabila menyatakan kedudukan, nilai longitud disebut terlebih dahulu dan diikuti dengan nilai latitud.

### Contoh

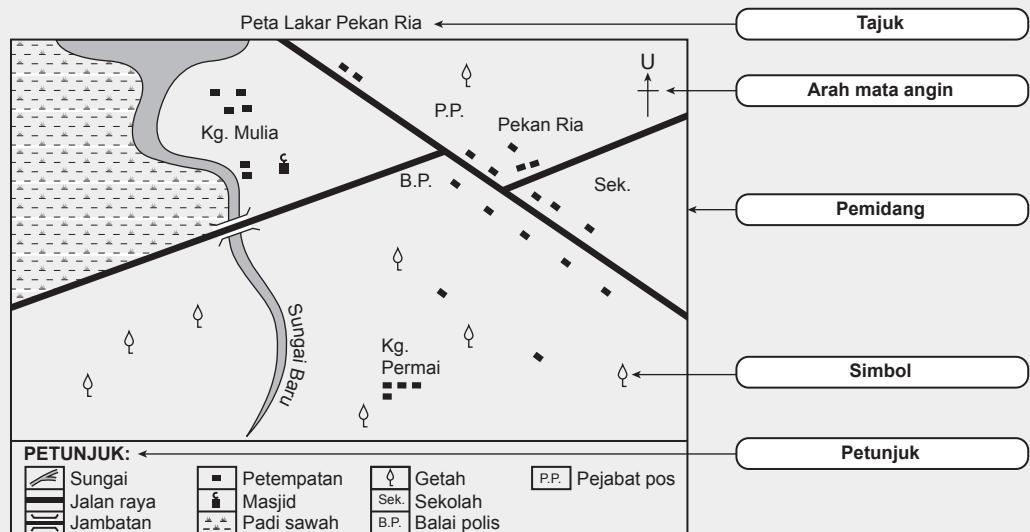
Nyatakan kedudukan titik X.



# BAB 3 ▷▷ Peta Lakar

## 3.1 Ciri-ciri Peta Lakar

1. Peta lakar ialah gambaran permukaan bumi yang dilukis dari pandangan atas.
2. Peta lakar menggambarkan ciri-ciri pandang darat fizikal dan ciri-ciri pandang darat budaya yang dilukis menggunakan simbol atau singkatan perkataan.
3. Ciri-ciri peta lakar:

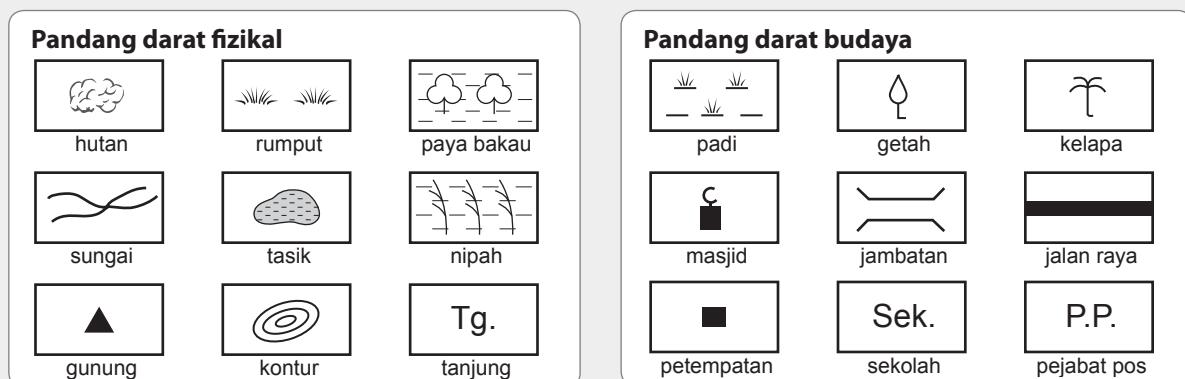


## 3.2 Simbol-simbol dalam Peta Lakar

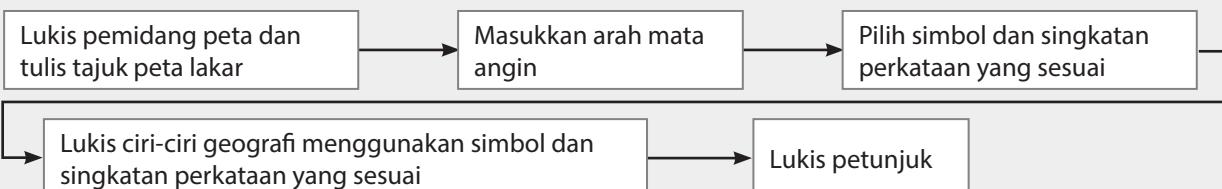
| Simbol kawasan | Simbol titik | Simbol garisan | Singkatan perkataan |
|----------------|--------------|----------------|---------------------|
| Rumput         | Kuil         | Pantai         | Sek. Sekolah        |
| Paya bakau     | Tanda tinggi | Sungai         | Ldg. Ladang         |
| Kontur         | Masjid       | Jalan raya     | Pt. Parit           |
| Getah          | Tanda aras   | Benteng        | R.R. Rumah rehat    |

## 3.3 Pandang Darat Fizikal dan Pandang Darat Budaya

1. Pandang darat fizikal merupakan ciri-ciri **semula jadi** seperti bentuk muka bumi, saliran dan tumbuh-tumbuhan semula jadi.
2. Pandang darat budaya merupakan ciri-ciri **buatan manusia** seperti petempatan, pengangkutan dan kegiatan ekonomi.



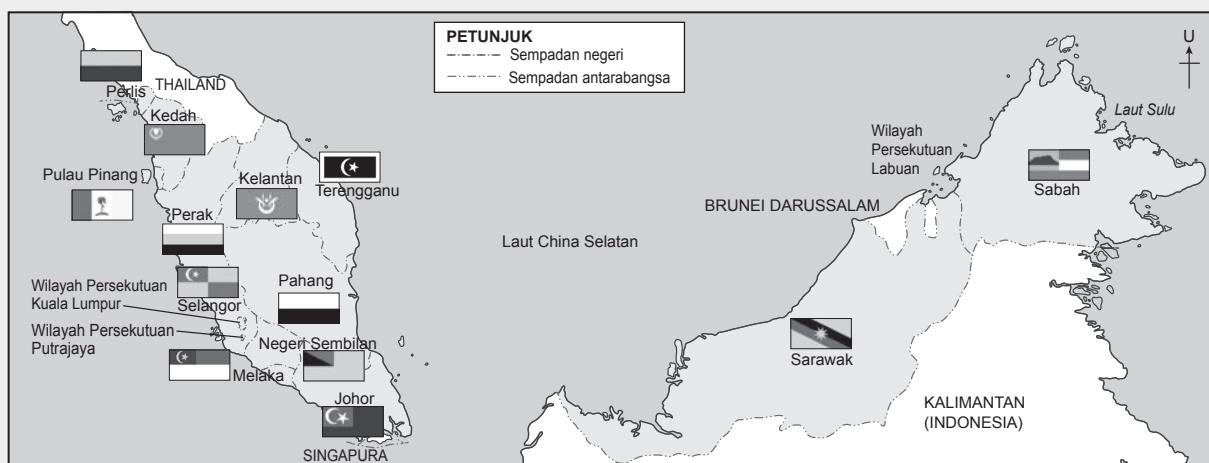
## 3.4 Langkah-langkah Melukis Peta Lakar



# BAB 4 ▷▷ Lakaran Peta Malaysia

## 4.1 Kedudukan Negeri-negeri di Malaysia

1. Malaysia terletak di rantau **Asia Tenggara**.
2. Malaysia terdiri daripada 13 buah negeri dan tiga wilayah persekutuan.
3. Laut China Selatan memisahkan **Semenanjung Malaysia** dari **Pulau Borneo** (Sabah dan Sarawak).
4. Semenanjung Malaysia bersempadan dengan Singapura di selatan dan Thailand di utara.
5. Sabah dan Sarawak bersempadan dengan Brunei Darussalam dan Kalimantan (Indonesia).
6. **Selat Terbau** memisahkan Semenanjung Malaysia dengan Singapura manakala **Selat Melaka** memisahkan Semenanjung Malaysia dengan Pulau Sumatera di Indonesia.
7. **Sarawak** merupakan negeri yang terbesar manakala **Perlis** merupakan negeri yang terkecil di Malaysia.
8. **Pahang** merupakan negeri yang terbesar di Semenanjung Malaysia.



Kedudukan negeri-negeri dan Wilayah Persekutuan di Malaysia

## 4.2 Kedudukan Ibu Negeri, Ibu Negara dan Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan di Malaysia

1. Semua negeri di Malaysia mempunyai ibu negeri masing-masing.
2. Ibu negeri berfungsi sebagai pusat pentadbiran bagi sesebuah negeri.
3. Ibu negara Malaysia ialah **Kuala Lumpur**.
4. Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan telah dipindahkan dari Kuala Lumpur ke **Putrajaya** pada tahun 2001.



Kedudukan ibu negeri, ibu negara dan Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan di Malaysia

# BAB

# 1

# Arah

## 1.1 Arah Mata Angin

Buku Teks ms. 2

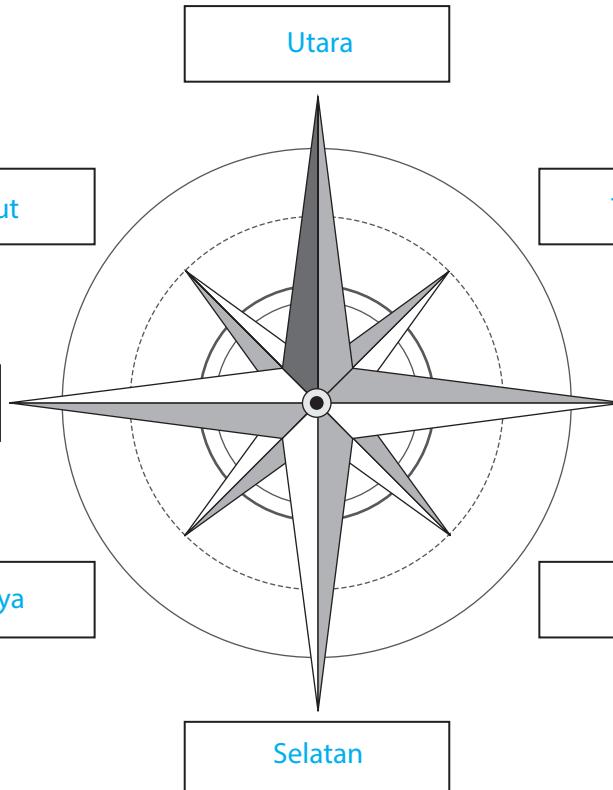
TP 1

SP  
1.1.1

1. Lengkapkan rajah di bawah dengan **lapan** arah mata angin.

Barat  
Barat laut  
Barat daya

Utara



Timur lantau

Timur

Tenggara

Selatan

TUTORIAL



Arah Mata Angin

NOTA POWERPOINT

2. Lengkapkan rajah di bawah dengan arah mata angin utama dan arah mata angin perantaraan.

TP 1

SP  
1.1.1

### Arah mata angin

i-Think Peta Pokok

Arah mata angin utama

Utara

Timur

Selatan

Barat

Arah mata angin perantaraan

Timur lantau

Tenggara

Barat daya

Barat laut

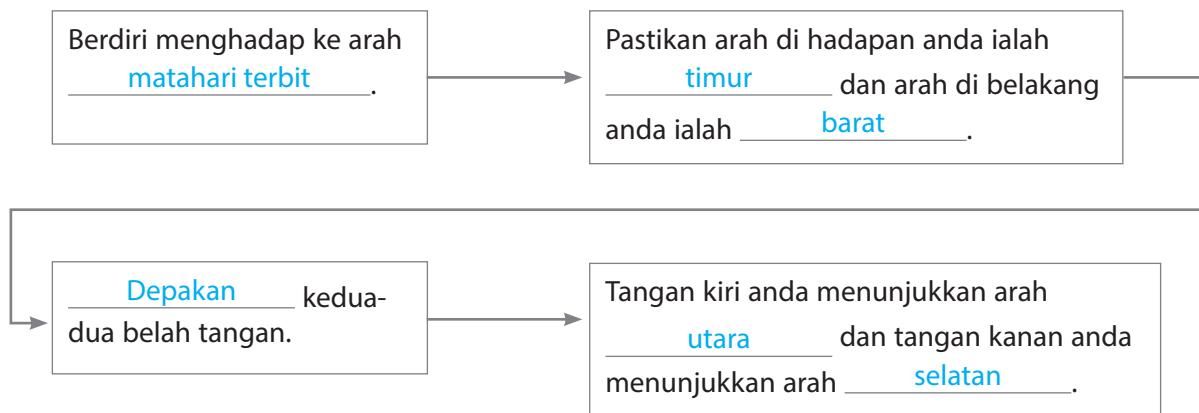
## 1.2 Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Matahari

3. Lengkapkan rajah di bawah dengan langkah-langkah menentukan arah mata angin berpanduan matahari.

SP  
1.1.2

i-Think Peta Alir

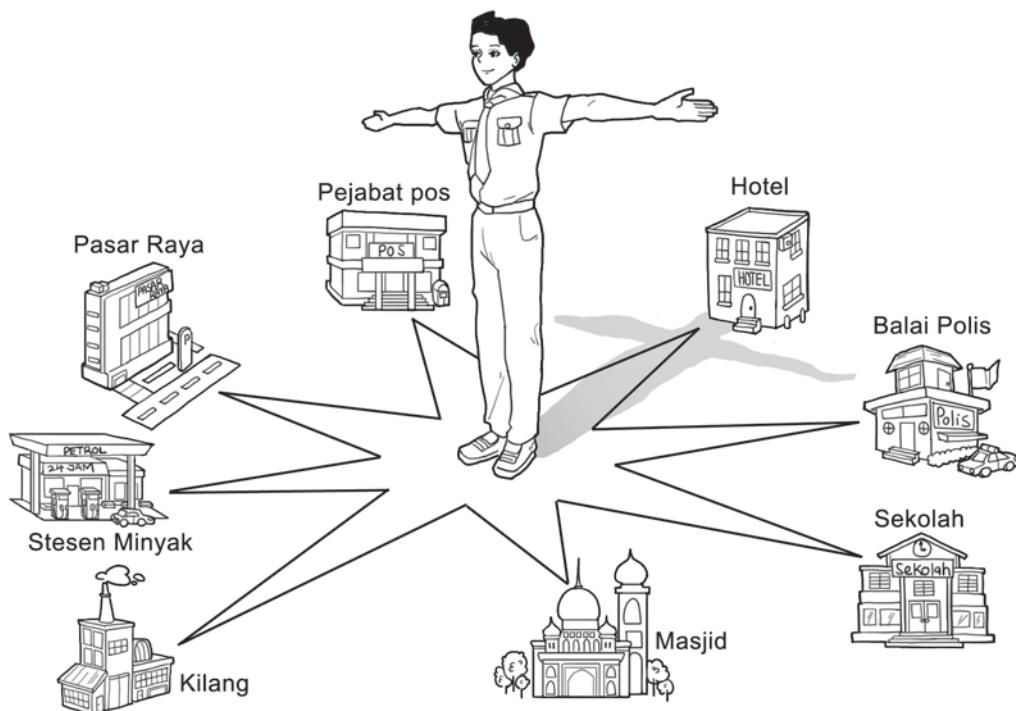
TP 2



4. Berdasarkan rajah di bawah, nyatakan arah mata angin tempat-tempat yang berikut jika Naufal berdiri menghadap ke arah matahari terbit.

SP  
1.1.2

TP 3



| Tempat          | Arah       | Tempat            | Arah       |
|-----------------|------------|-------------------|------------|
| (a) Pejabat pos | Barat daya | (e) Masjid        | Timur laut |
| (b) Hotel       | Barat      | (f) Kilang        | Timur      |
| (c) Balai polis | Barat laut | (g) Stesen minyak | Tenggara   |
| (d) Sekolah     | Utara      | (h) Pasar raya    | Selatan    |

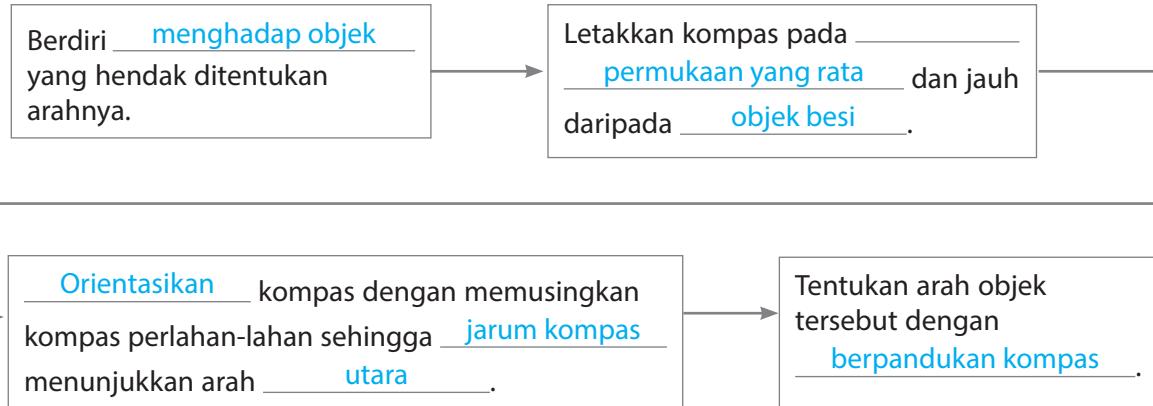
## 1.3 Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Kompas

5. Lengkapkan rajah di bawah dengan langkah-langkah mengorientasi kompas untuk menentukan arah.

SP  
1.1.3

i-Think Peta Alir

TP 3



6. Berdasarkan kompas yang telah diorientasikan pada rajah di bawah, tentukan arah tempat-tempat yang berikut.

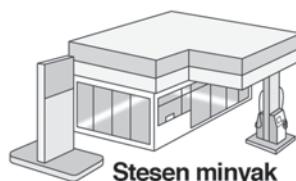
SP  
1.1.3

TP 4

VIDEO

Cara Membuat  
Kompas Poket

Balai polis



Stesen minyak



Hotel



Sekolah



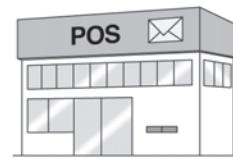
Bengkel kereta



Bank



Pangsapuri



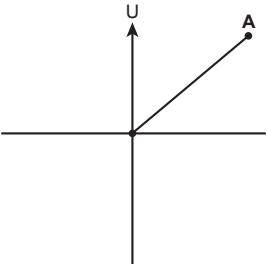
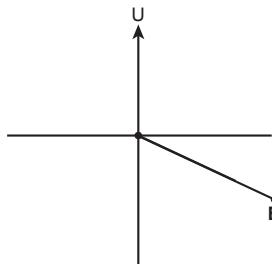
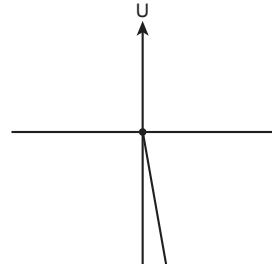
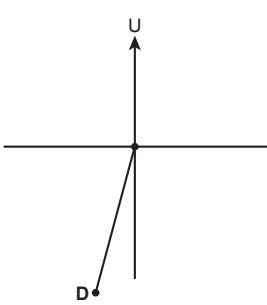
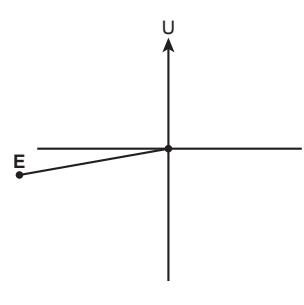
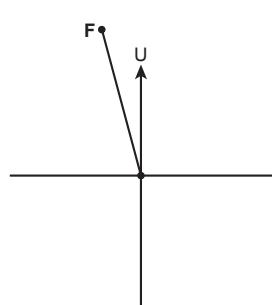
Pejabat pos

| Tempat             | Arah       | Tempat            | Arah       |
|--------------------|------------|-------------------|------------|
| (a) Bengkel kereta | Timur      | (e) Stesen minyak | Utara      |
| (b) Sekolah        | Barat      | (f) Bank          | Barat daya |
| (c) Hotel          | Timur laut | (g) Balai polis   | Barat laut |
| (d) Pangsapuri     | Selatan    | (h) Pejabat pos   | Tenggara   |

## 1.4 Bearing Sudutan

7. Ukur bearing sudutan bagi titik-titik yang berikut dengan menggunakan jangka sudut.

TP 4

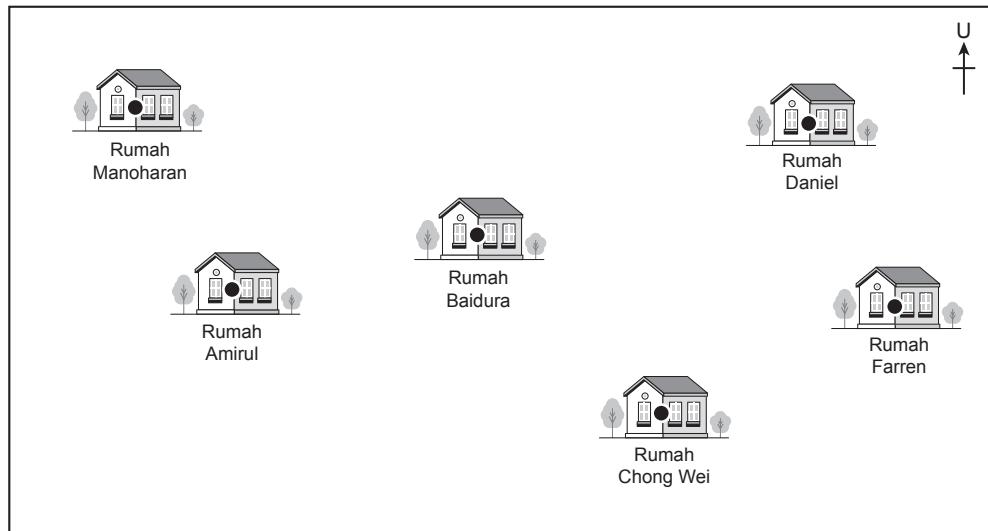
| SP<br>1.1.4 | (a)                                                                                | (b)                                                                                | (c)                                                                                  |
|-------------|------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|
|             |   |   |   |
|             | Bearing sudutan A: $50^\circ$                                                      | Bearing sudutan B: $115^\circ$                                                     | Bearing sudutan C: $170^\circ$                                                       |
|             |  |  |  |
|             | Bearing sudutan D: $195^\circ$                                                     | Bearing sudutan E: $260^\circ$                                                     | Bearing sudutan F: $345^\circ$                                                       |

8. Tentukan bearing sudutan bagi tempat-tempat yang berikut.

TP 4

SP  
1.1.4  
**KBAT**  
Mengaplikasi

CETUS IDEA



- Bearing sudutan rumah Manoharan dari rumah Baidura ialah  $290^\circ$ .
- Bearing sudutan rumah Chong Wei dari rumah Daniel ialah  $205^\circ$ .
- Bearing sudutan rumah Farren dari rumah Chong Wei ialah  $65^\circ$ .
- Bearing sudutan rumah Amirul dari rumah Manoharan ialah  $155^\circ$ .
- Bearing sudutan rumah Baidura dari rumah Farren ialah  $282^\circ$ .

9. Berdasarkan peta di bawah, nyatakan arah mata angin dan bearing sudutan bagi tempat-tempat yang berikut.

SP

1.1.3

1.1.4

**KBAT**  
Mengaplikasi

| Tempat                               | Arah       | Bearing sudutan |
|--------------------------------------|------------|-----------------|
| (a) Rumah Asmadi dari rumah Rozalina | Barat daya | 230°            |
| (b) Hotel Lee dari Tasik Emas        | Timur laut | 53°             |
| (c) Restoran dari sekolah            | Tenggara   | 170°            |
| (d) Bukit Jarum dari masjid          | Barat laut | 286°            |
| (e) Pasar raya dari Hotel Lee        | Barat daya | 231°            |



## AKTIVITI PAK-21

► Kerja Lapangan



**Tajuk:** Menentukan arah dan mengukur bearing sudutan di kawasan sekolah dari titik rujukan

TP 6

**Langkah-langkah:**

- Tentukan titik rujukan yang sesuai untuk dijadikan stesen anda.
- Tentukan tempat-tempat di kawasan sekolah yang hendak ditentukan arah dan bearing sudutannya.
- Gunakan kompas magnetik untuk menentukan arah. Pastikan tidak ada sebarang objek besi atau magnet lain yang berhampiran dengan kompas.
- Gunakan jangka sudut untuk mengukur bearing sudutan.
- Kemudian, catatkan maklumat di dalam jadual seperti di bawah.

Contoh jadual:

Dewan dijadikan titik rujukan

| Tempat                      | Arah dari titik rujukan | Bearing sudutan |
|-----------------------------|-------------------------|-----------------|
| (a) Makmal sains dari dewan |                         |                 |
| (b) Kantin dari dewan       |                         |                 |
| (c) Bilik guru dari dewan   |                         |                 |
| (d) Padang dari dewan       |                         |                 |
| (e) Surau dari dewan        |                         |                 |

KBAT EKSTRA





# PRAKTIS REFLEKSI

## BAB 1

1. Lengkapkan ayat di bawah tentang arah mata angin.

- Arah ialah hala tuju sesuatu tempat dari suatu tempat yang lain.
- Empat arah mata angin utama ialah Utara, Selatan, Timur, Barat.
- Empat arah mata angin perantaraan ialah Timur Laut, Tenggara, Barat Daya dan Barat Laut.

2. Susun ikut urutan langkah-langkah untuk menentukan arah mata angin berpandukan matahari. Tandakan **1**, **2**, **3** dan **4** pada petak yang disediakan.

- Depakan kedua-dua belah tangan. 3
- Berdiri menghadap ke arah matahari terbit. 1
- Tangan kanan menunjukkan arah selatan, tangan kiri menunjukkan arah utara. 4
- Arah di hadapan ialah timur, arah di belakang ialah barat. 2

3. Isi tempat kosong dengan jawapan yang tepat.

- Kompas digunakan untuk menentukan arah dengan tepat.
- Jarum kompas sentiasa menunjuk ke arah utara.
- Kompas terdiri daripada jarum kompas, perumah dan pemuka.
- Untuk mendapatkan bacaan yang tepat, kompas perlu diletakkan pada permukaan yang rata.
- Semasa mengorientasikan kompas, pastikan anda menjauhi objek besi.

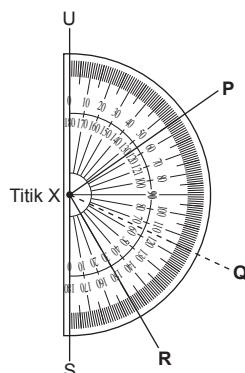
4. Gariskan jawapan yang **betul**.

- Bearing ialah arah sesuatu tempat dari satu (titik rujukan, utara).
- Bearing sudutan diukur dari arah utara mengikut (arah, lawan) pusingan jam.
- Bearing sudutan dinyatakan dalam nilai (darjah, peratus).
- Bearing sudutan diberi nilai  $0^\circ$  hingga ( $90^\circ$ ,  $360^\circ$ ).
- Bearing sudutan diukur dengan menggunakan (jangka sudut, jangka lukis).

5. Nyatakan bearing sudutan mengikut arah mata angin utama.

- |             |                               |           |                                         |
|-------------|-------------------------------|-----------|-----------------------------------------|
| (a) Timur   | <u><math>90^\circ</math></u>  | (c) Barat | <u><math>270^\circ</math></u>           |
| (b) Selatan | <u><math>180^\circ</math></u> | (d) Utara | <u><math>360^\circ / 0^\circ</math></u> |

6. Berdasarkan rajah di bawah, nyatakan bacaan bearing sudutan.



- Bearing sudutan bagi titik **P** ialah  $55^\circ$ .
- Bearing sudutan bagi titik **Q** ialah  $115^\circ$ .
- Bearing sudutan bagi titik **R** ialah  $150^\circ$ .



# BAB

# 5

# Bumi

## 5.1 Sistem Fizikal Bumi

Buku Teks ms. 44 – 45

1. Berdasarkan foto yang diberi, nyatakan sistem fizikal bumi.

SP  
2.1.1

TP 1

TP 2



(a) Litosfera



(b) Hidrosfera



(c) Atmosfera



(d) Biosfera

## TUTORIAL



Lapisan Atmosfera

2. Berdasarkan pernyataan yang diberi, tuliskan sistem fizikal bumi yang **betul**.

SP  
2.1.1

TP 2

- (a) Semua bahagian air yang wujud di bumi.
- (b) Lapisan udara yang menyelubungi bumi.
- (c) Kawasan yang didiami oleh semua benda hidup.
- (d) Lapisan yang mengandungi pelbagai jenis batuan dan mineral.
- (e) Lapisan luar bumi yang merangkumi kerak bumi dan lapisan atas mantel.
- (f) Lapisan ini mengandungi pelbagai jenis gas, debu, habuk, asap serta wap air.

Hidrosfera

Atmosfera

Biosfera

Litosfera

Litosfera

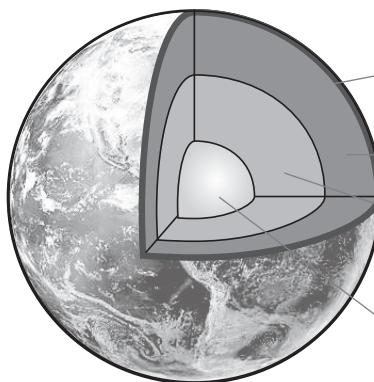
Atmosfera

## 5.2 Struktur Bumi

3. Namakan lapisan struktur bumi yang ditandakan pada rajah di bawah.

SP  
2.1.2

TP 1



(a) Kerak bumi

(b) Mantel

(c) Teras luar

(d) Teras dalam



CETUS IDEA



4. Isi tempat kosong dengan jawapan yang tepat.

SP  
2.1.2

TP 2

- (a) Bumi terdiri daripada tiga lapisan, iaitu Kerak bumi, mantel dan teras bumi.
- (b) Kerak bumi merupakan lapisan yang paling keras dan pejal.
- (c) Kerak bumi terdiri daripada dua lapisan, iaitu sial dan sima.
- (d) Mantel merangkumi dua pertiga jisim bumi.
- (e) Mantel bersifat pepejal tetapi lapisan luarnya bersifat separa cecair.
- (f) Teras bumi merupakan lapisan yang paling dalam.
- (g) Teras bumi terbahagi kepada teras luar teras luar dan teras dalam.
- (h) Teras bumi mengalami tekanan yang kuat dan suhu yang sangat tinggi.



### AKTIVITI PAK-21

► Jalan Galeri

**Tajuk:** Model lapisan struktur bumi

TP 6

**Langkah-langkah:**

- Bahagikan kelas kepada empat hingga lima orang dalam satu kumpulan.
- Secara berkumpulan, bina model lapisan struktur bumi menggunakan bahan yang sesuai. Contohnya, tanah liat, plastisin, kertas dan kadbad.
- Labelkan setiap lapisan struktur bumi.
- Model yang telah siap diletakkan di hujung meja kumpulan masing-masing untuk dilihat oleh kumpulan lain.
- Murid dari kumpulan lain akan memberikan komen tentang hasil kerja kumpulan lain pada *sticky notes* dan menampalnya pada hasil kerja tersebut.

## 5.3 Benua, Lautan, Laut Utama dan Selat

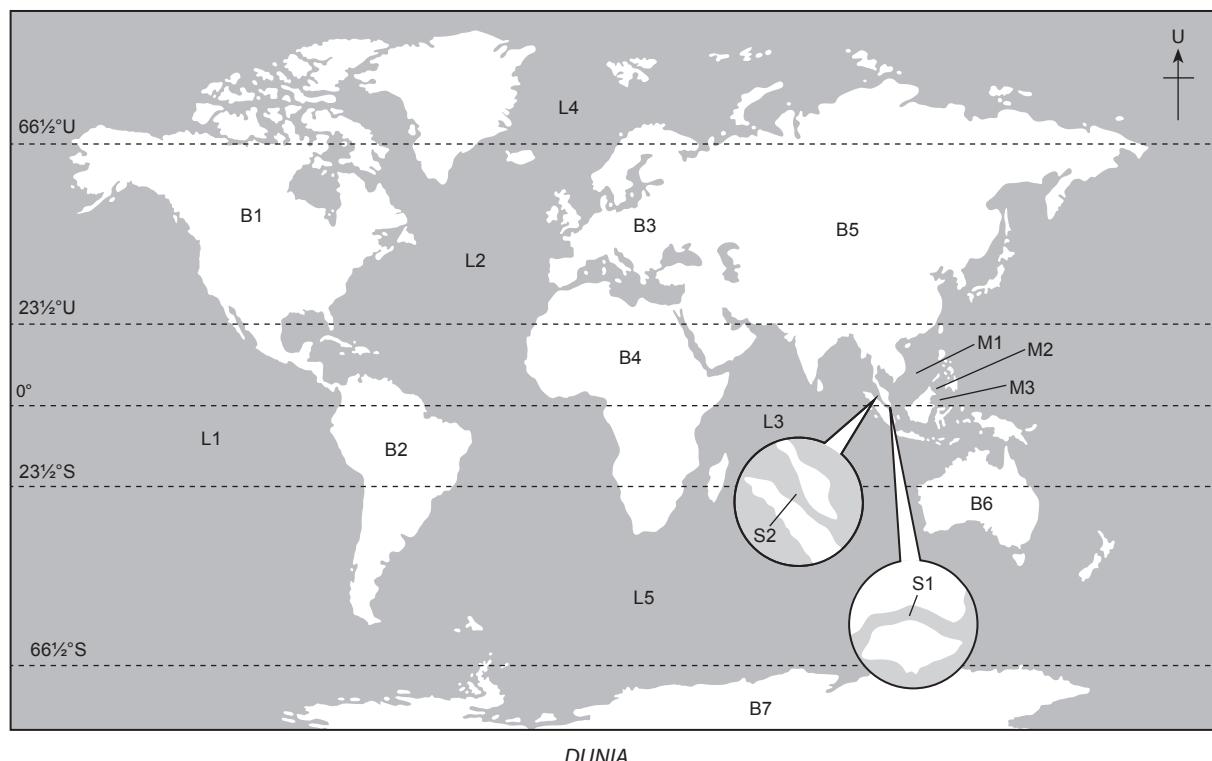
Buku Teks ms. 46 – 47

5. Namakan benua, lautan, laut dan selat yang ditandakan pada peta dunia di bawah.

TP 3

SP  
2.1.3

PETA



| Benua     |                       | Lautan     |                    |
|-----------|-----------------------|------------|--------------------|
| <b>B1</b> | Benua Amerika Utara   | <b>L1</b>  | Lautan Pasifik     |
| <b>B2</b> | Benua Amerika Selatan | <b>L2</b>  | Lautan Atlantik    |
| <b>B3</b> | Benua Eropah          | <b>L3</b>  | Lautan Hindi       |
| <b>B4</b> | Benua Afrika          | <b>L4</b>  | Lautan Artik       |
| <b>B5</b> | Benua Asia            | <b>L5</b>  | Lautan Selatan     |
| <b>B6</b> | Benua Australia       | Laut utama |                    |
| <b>B7</b> | Benua Antartika       | <b>M1</b>  | Laut China Selatan |
| Selat     |                       | <b>M2</b>  | Laut Sulu          |
| <b>S1</b> | Selat Tebrau          | <b>M3</b>  | Laut Sulawesi      |
| <b>S2</b> | Selat Melaka          |            |                    |

INFO



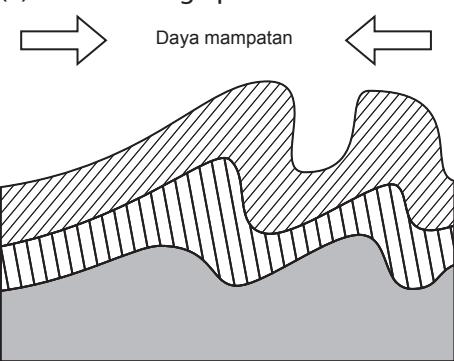
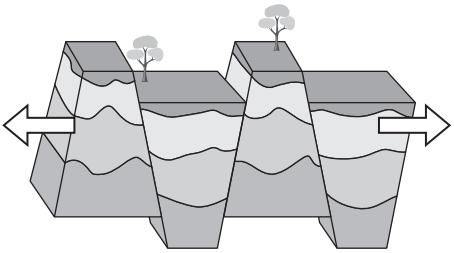
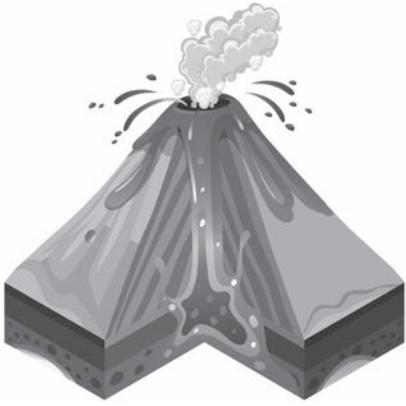
Benua dan Lautan

## 5.4 Kesan Pergerakan Kerak Bumi

TP 4

6. Lengkapkan ayat di bawah tentang kesan pergerakan kerak bumi.

SP  
2.1.4

| Kesan pergerakan kerak bumi                                                                              | Penerangan                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| (a) Gunung lipat<br>    | <ul style="list-style-type: none"> <li>Pergerakan dan <u>pertembungan</u> plat bumi berlaku apabila terdapatnya daya <u>mampatan</u> pada kerak bumi.</li> <li>Kerak bumi termampat akibat <u>tolakan</u> dan himpitan dua plat dari arah <u>bertentangan</u>, seterusnya membentuk banjaran <u>gunung lipat</u>.</li> </ul>                                                                                                                                                            |
| (b) Gunung bongkah<br> | <ul style="list-style-type: none"> <li>Pengaruh daya <u>tegangan</u> atau mampatan menyebabkan proses <u>gelinciran</u> berlaku di sempadan plat bumi di daratan atau di lautan menyebabkan pembentukan <u>gunung bongkah</u>.</li> <li>Plat bumi yang terjunam ke bawah akan membentuk <u>lurah gelinciran</u>.</li> </ul>                                                                                                                                                             |
| (c) Gunung berapi<br> | <ul style="list-style-type: none"> <li>Gunung berapi terbentuk apabila berlakunya pertembungan dua plat yang mewujudkan <u>zon benam</u>. Plat yang terjunam ke bawah akan bertemu dengan lapisan <u>mantel</u> serta membentuk magma dan <u>lava</u>.</li> <li>Plat yang terangkat akibat pertembungan akan membentuk <u>gunung</u> dan <u>rekahan</u>.</li> <li>Cecair <u>magma</u> akan keluar memenuhi rekahan pada <u>plat bumi</u> seterusnya membentuk gunung berapi.</li> </ul> |
| (d) Gempa bumi<br>    | <ul style="list-style-type: none"> <li>Pertembungan dan <u>himpitan</u> antara plat akan menyebabkan wujudnya <u>daya tekanan</u>.</li> <li>Proses tersebut akan menghasilkan <u>gegaran</u> di kawasan <u>sempadan</u> plat.</li> <li>Kejadian gempa bumi di dasar laut berpotensi mengakibatkan <u>tsunami</u>.</li> </ul>                                                                                                                                                            |

Plat Tektonik  
Arus Perolakan

7. Secara berpasangan, bincangkan kesan pergerakan kerak bumi berdasarkan petikan di bawah.

## Ranau, Sabah dilanda gempa bumi 6.0 Richter

Jun 5, 2015 @ 7:58am

KOTA KINABALU: Satu gempa bumi dengan kekuatan 6.0 pada skala Richter berpusat di 6.1 utara, 116.6 timur, kira-kira 16 kilometer di barat daya Ranau berlaku jam 7.15 pagi tadi.

Gempa yang dikesan di kedalaman 54 kilometer di bawah tanah itu dirasai di sekitar Ranau, Tambunan, kawasan pedalaman dan pantai barat termasuk Tuaran, Kota Kinabalu, Beaufort dan Kota Belud.

Pengarah Jabatan Meteorologi Sabah, Abdul Malek Tussin, berkata gegaran dirasai di seluruh kawasan pantai barat, utara dan pedalaman Sabah selain turut dirasai di Sandakan.

Ranau dikenal pasti paling teruk terjejas dengan beberapa bangunan dikatakan mengalami kerosakan berikutkan kedudukannya paling hampir dengan pusat gempa.

(Sumber: [www.bharian.com.my/berita/nasional](http://www.bharian.com.my/berita/nasional))

- (a) Pada pandangan anda, apakah kesan kejadian gempa bumi tersebut terhadap penduduk dan alam sekitar di kawasan Ranau, Sabah?

Bangunan runtuh atau retak / Mengorbankan nyawa

Jalan raya dan tanah merekah

Banyak batu-batu dan bongkah jatuh di Gunung Kinabalu

- (b) Adakah kejadian gempa bumi di Ranau, Sabah boleh berulang? Berikan alasan anda.

Ya, boleh berulang kerana rekod gempa bumi berskala sederhana dengan magnitud 5.1 pernah direkodkan pada 1991. Rekod lama mengenai kejadian gempa bumi turut menunjukkan gegaran memang sering berlaku di daerah itu.

VIDEO



Tsunami

- (c) Cadangkan langkah yang boleh diambil oleh pihak berkuasa untuk mengurangkan kesan kejadian gempa bumi.

Memasang lebih banyak Stesen Seismik bagi mengesan lebih terperinci gegaran akibat gempa bumi

Mengadakan sistem amaran awal sebagai persediaan berdepan tragedi sekali gus mengelakkan kehilangan nyawa dan harta benda

CETUS IDEA



KBAT EKSTRA





# MODUL UASA

UJIAN

SKOP

HALAMAN

**UJIAN 1**

Bab 1 – Bab 2

72 – 75

**UJIAN 2**

Bab 3 – Bab 4

76 – 80

**UJIAN 3**

Bab 5 – Bab 7

80 – 87

**UJIAN  
PERTENGAHAN  
SESI AKADEMIK  
(UPSA)**

Bab 1 – Bab 7

88 – 96

**UJIAN 4**

Bab 8 – Bab 9

97 – 103

**UJIAN 5**

Bab 10 – Bab 11

104 – 109

**UJIAN 6**

Bab 12 – Bab 13

110 – 114

**UJIAN AKHIR  
SESI AKADEMIK  
(UASA)**

Bab 1 – Bab 13

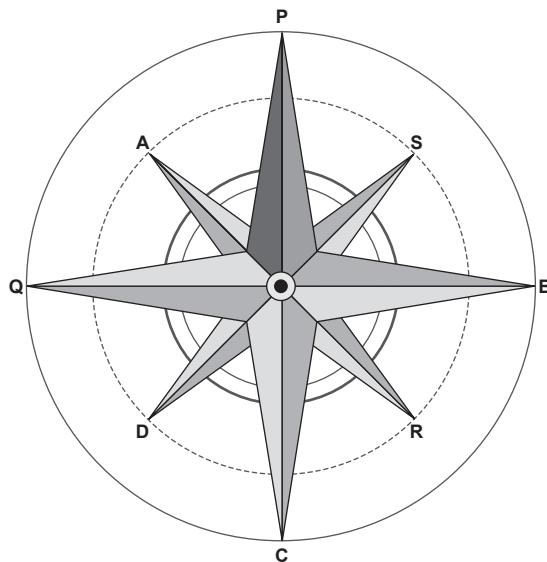
115 – 122

Latihan  
ke arah  
kecemerlangan



## BAHAGIAN B

Soalan 1 berdasarkan Rajah 1.



Rajah 1

1. (a) Namakan arah mata angin yang berikut.

BAB  
1  
Buku Teks  
ms. 2

P: Utara  
Q: Barat

R: Tenggara  
S: Timur Laut

Aras R Memahami [4 markah]

- (b) Nyatakan bearing sudutan bagi arah mata angin yang berikut.

BAB  
1  
Buku Teks  
ms. 6

A:  $315^\circ$   
B:  $90^\circ$

C:  $180^\circ$   
D:  $225^\circ$

Aras S Mengaplikasi [8 markah]

- (c) Terangkan cara menentukan arah mata angin berpandukan matahari.

BAB  
1  
Buku Teks  
ms. 3

Berdiri menghadap ke arah matahari terbit.

Arah di hadapan adalah timur dan arah di belakang adalah barat.

Dekan kedua-dua tangan. Tangan kiri menunjukkan arah utara.

Tangan kanan menunjukkan arah selatan.

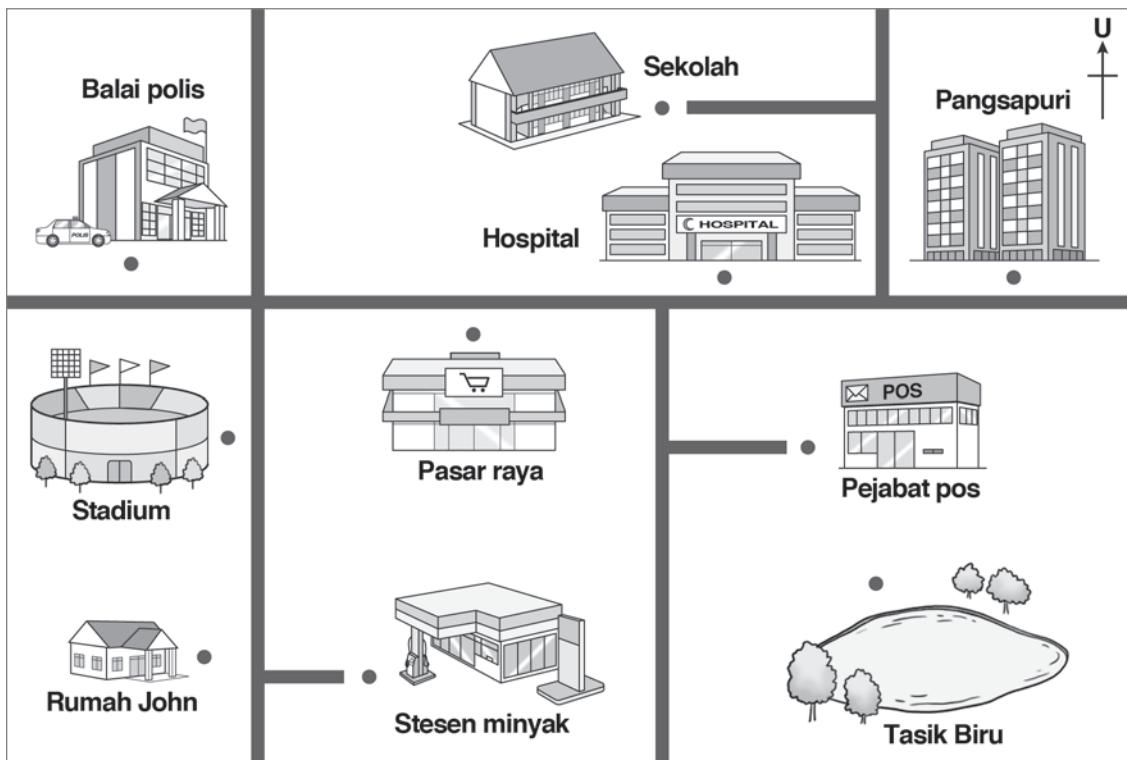
Aras S Memahami [4 markah]

- (d) Aliyah sedang berdiri sambil mendepakan tangan dan menghadap ke arah matahari terbenam. Nyatakan arah di

BAB  
1  
Buku Teks  
ms. 3

- (i) hadapan Aliyah: Barat  
(ii) belakang Aliyah: Timur  
(iii) sebelah kanan Aliyah: Utara  
(iv) sebelah kiri Aliyah: Selatan

Aras S Mengaplikasi [4 markah]

**Soalan 2** berdasarkan Rajah 2.

Rajah 2

2. (a) Nyatakan arah mata angin tempat-tempat yang berikut.

BAB  
1  
Buku Teks  
ms. 2

- Tasik dari pasar raya: Tenggara
- Rumah John dari stesen minyak: Barat
- Hospital dari stadium: Timur laut

Aras R Memahami [6 markah]

- (b) Nyatakan arah mata angin tempat-tempat yang berikut dari pasar raya.

BAB  
1  
Buku Teks  
ms. 2

- Pangsapuri: Timur laut
- Rumah John: Barat daya
- Balai polis: Barat laut
- Pejabat pos: Timur

Aras R Memahami [4 markah]

- (c) Dengan menggunakan pejabat pos sebagai titik rujukan, nyatakan bearing sudutan bagi tempat-tempat yang berikut.

BAB  
1  
Buku Teks  
ms. 6-8

- Rumah John: 250°
- Pangsapuri: 54°
- Sekolah: 337°

Aras S Mengaplikasi [6 markah]

- (d) Lokasi yang manakah berkaitan dengan nilai bearing sudutan yang berikut?

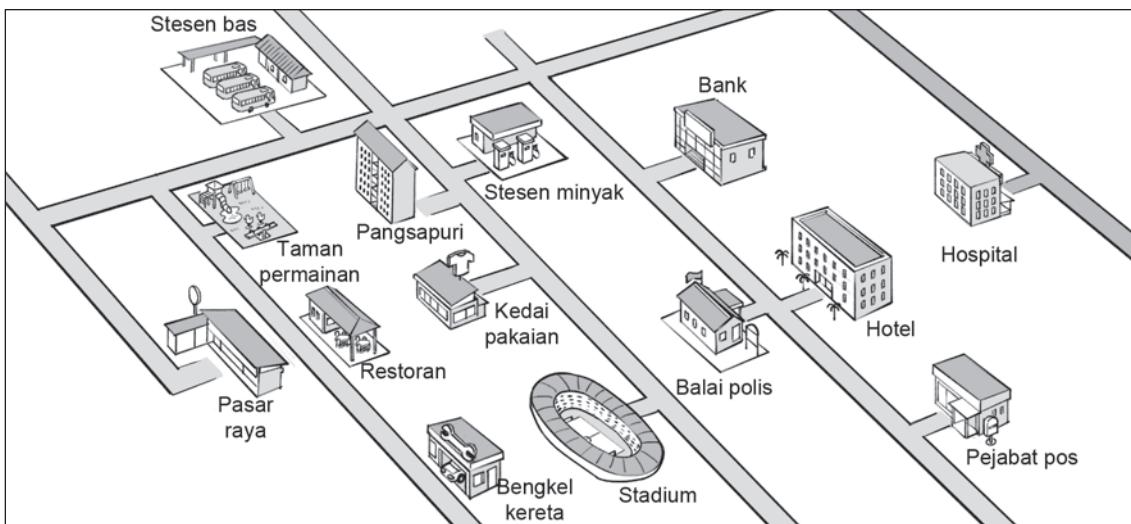
BAB  
1  
Buku Teks  
ms. 6-8

- 333° dari tasik: Hospital
- 122° dari pasar raya: Tasik Biru

Aras T Mengaplikasi [4 markah]



**Soalan 3** berdasarkan Rajah 3.



Rajah 3

3. (a) Hotel sebagai titik rujukan, nyatakan kedudukan objek di bawah.

BAB  
2  
Buku Teks  
ms. 15

- (i) Bank : Sebelah kanan (iii) Balai polis : Hadapan  
 (ii) Pejabat pos : Sebelah kiri (iv) Hospital : Belakang

Aras R Memahami [4 markah]

- (b) Jika pangsapuri dijadikan titik rujukan, nyatakan kedudukan objek di bawah.

BAB  
2  
Buku Teks  
ms. 15

- (i) Stesen minyak : Hadapan (iii) Taman permainan : Belakang  
 (ii) Kedai pakaian : Sebelah kanan (iv) Stesen bas : Sebelah kiri

Aras R Memahami [4 markah]

- (c) Jika stadium dijadikan titik rujukan, nyatakan objek yang terletak di

BAB  
2  
Buku Teks  
ms. 15

- (i) belakang stadium : Bengkel kereta  
 (ii) sebelah kiri stadium : Kedai pakaian  
 (iii) hadapan stadium : Balai polis

Aras R Memahami [3 markah]

- (d) Isi tempat kosong dengan kedudukan relatif yang betul.

BAB  
2  
Buku Teks  
ms. 15

- (i) Hotel terletak di belakang hospital.  
 (ii) Restoran terletak di belakang pasar raya dan di sebelah kiri taman permainan.  
 (iii) Pangsapuri terletak di sebelah kiri kedai pakaian dan di hadapan stesen minyak.

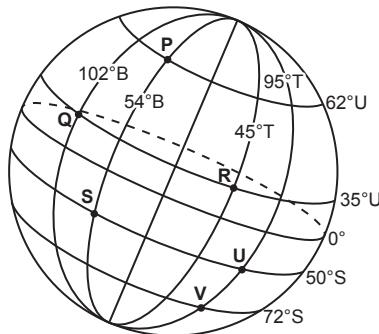
Aras R Memahami [5 markah]

- (e) James berasa sangat lapar. Dia ingin ke restoran untuk menjamu selera. Terangkan kedudukan relatif restoran kepada James.

BAB  
2  
Buku Teks  
ms. 15

Restoran terletak di sebelah kanan bengkel kereta dan di sebelah kiri taman permainan. Di hadapan restoran terdapat pasar raya dan di belakangnya terdapat kedai pakaian.

Aras T Menganalisis [4 markah]

**Soalan 4** berdasarkan Rajah 4.

Rajah 4

4. (a) Berdasarkan Rajah 4, berikan kedudukan titik-titik yang berikut.

**BAB 2**  
Buku Teks  
ms.19

- (i) Titik Q : 35°U 102°B
- (ii) Titik S : 50°S 54°B
- (iii) Titik V : 72°S 95°T
- (iv) Titik U : 50°S 95°T

Aras S Mengaplikasi [8 markah]

- (b) Nyatakan titik yang terletak di kedudukan yang berikut.

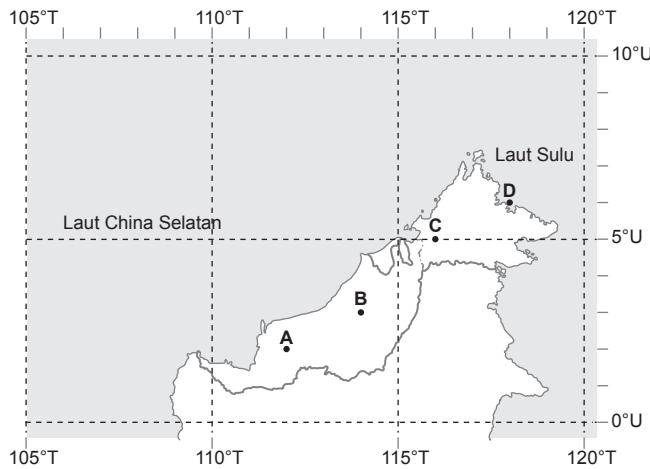
**BAB 2**  
Buku Teks  
ms.19

- (i) 62°U 54°B : P
- (ii) 35°U 45°T : R

Aras S Mengaplikasi [4 markah]

- (c) Peta 1 menunjukkan kedudukan titik **A**, **B**, **C** dan **D** pada peta atlas.

**BAB 2**  
Buku Teks  
ms.19



Peta 1 PULAU BORNEO

Berdasarkan Peta 1, nyatakan kedudukan titik-titik yang berikut.

- (i) Titik A : 2°U 112°T
- (ii) Titik B : 3°U 114°T
- (iii) Titik C : 5°U 116°T
- (iv) Titik D : 6°U 118°T

Aras S Mengaplikasi [8 markah]

# UJIAN 3

Skor

/80

## BAHAGIAN A

1. Maklumat di bawah berkaitan dengan lapisan atmosfera.

BAB  
5  
Buku Teks ms. 44

- Lapisan paling hampir dengan permukaan bumi
- Berlakunya kejadian hujan dan ribut petir

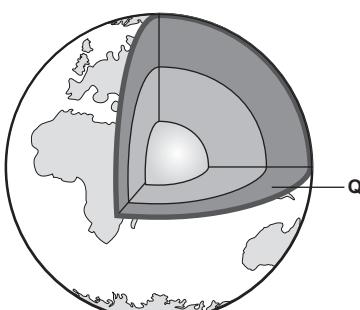
Apakah lapisan atmosfera tersebut?

- |               |              |
|---------------|--------------|
| A Eksosfera   | C Troposfera |
| B Stratosfera | D Termosfera |

Aras S Mengingat

2. Rajah 1 menunjukkan lapisan struktur bumi.

BAB  
5  
Buku Teks ms. 45



Rajah 1

Apakah ciri-ciri lapisan yang bertanda Q?

- |                                       |                                         |
|---------------------------------------|-----------------------------------------|
| I Terdiri daripada sial dan sima      | II Mengalami tekanan yang kuat          |
| III Merangkumi dua pertiga jisim bumi | IV Terletak di bawah lapisan kerak bumi |
| A I dan II                            | C II dan III                            |
| B I dan IV                            | D III dan IV                            |

Aras R Mengingat

3. Apakah benua yang paling kecil di dunia?

BAB  
5  
Buku Teks ms. 46

- |                   |                         |
|-------------------|-------------------------|
| A Benua Afrika    | C Benua Antartika       |
| B Benua Australia | D Benua Amerika Selatan |

Aras R Mengingat

4. Peta 1 menunjukkan lautan utama di dunia.

BAB  
5  
Buku Teks ms. 47

Peta 1 DUNIA

Aras R Mengingat

5. Antara yang berikut, pernyataan yang manakah benar tentang kerak bumi?

BAB  
5  
Buku Teks ms. 49

- A Mengalami tekanan kuat dan suhu yang tinggi
- B Lapisan luarnya bersifat separa cecair
- C Merangkumi dua pertiga jisim bumi
- D Lapisan bumi paling keras dan pejal

Aras S Memahami

6. Rajah 2 menunjukkan proses pergerakan bumi.

BAB  
5  
Buku Teks ms. 49

Rajah 2

X dalam rajah tersebut ialah

|                |                  |
|----------------|------------------|
| A gunung lipat | C hanyutan benua |
| B gempa bumi   | D gunung bongkah |

Aras S Memahami

7. Maklumat berikut merujuk kepada banjaran di Malaysia.

BAB  
6  
Buku Teks ms. 60

- Tinggi di utara dan menganjur semakin rendah ke selatan
- 'Tulang belakang' Semenanjung Malaysia

Maklumat tersebut merujuk kepada

|                    |                       |
|--------------------|-----------------------|
| A Banjaran Tahan   | C Banjaran Tama Abu   |
| B Banjaran Crocker | D Banjaran Titiwangsa |

Aras R Mengingat

8. Peta 2 menunjukkan kawasan tanah pamah di Malaysia.

BAB  
6  
Buku Teks ms. 62-63

Peta 2 MALAYSIA

- Dataran luas dan subur
- Mendapan daripada kejadian banjir

Maklumat tersebut merujuk kepada kawasan yang bertanda

|      |       |
|------|-------|
| A I  | C III |
| B II | D IV  |

Aras S Mengingat

© Penerbitan Pelangi Sdn. Bhd.

► 81 ◀



9. Apakah gunung yang terletak di Banjaran Crocker?
- BAB 6**  
Buku Teks ms. 61
- A Gunung Kinabalu      C Gunung Tahan  
B Gunung Korbu      D Gunung Mulu

Aras R Mengingat

10. Antara yang berikut, yang manakah bentuk muka bumi pinggir laut kesan hakisan ombak?
- BAB 6**  
Buku Teks ms. 64–65
- I Teluk      III Tombolo  
II Pantai      IV Tanjung  
A I dan II      C II dan III  
B I dan IV      D III dan IV

Aras R Mengingat

11. Maklumat berikut menunjukkan kawasan tanah pamah di Malaysia.
- BAB 6**  
Buku Teks ms. 69

- Dataran Kelantan
- Delta Rajang

Apakah persamaan kepentingan antara kawasan tersebut?

- A Penanaman padi  
B Kawasan perindustrian  
C Perniagaan ikan air tawar  
D Perhubungan dan pengangkutan

Aras S Memahami

12. Sungai yang manakah berfungsi sebagai sempadan semula jadi antara negeri Selangor dengan Perak?
- BAB 6**  
Buku Teks ms. 70
- A Sungai Golok      C Sungai Pahang  
B Sungai Baram      D Sungai Bernam

Aras R Mengingat

13. Maklumat berikut menunjukkan kawasan pinggir laut di Malaysia.
- BAB 6**  
Buku Teks ms. 71

- Kuala Muda di Kedah
- Kuala Selangor di Selangor

Antara yang berikut, yang manakah kepentingan utama kawasan tersebut?

- A Kawasan pelancongan      C Sumber pengairan  
B Kawasan perikanan      D Tapak pelabuhan

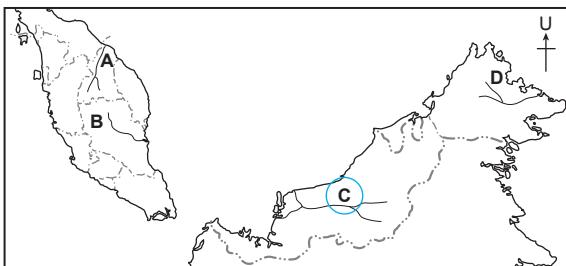
Aras S Memahami

14. Pandang darat fizikal yang manakah terbentuk di peringkat hulu sungai?

- A Dataran mendap      C Air terjun  
B Tasik ladam      D Delta

Aras S Mengingat

15. Sungai bertanda manakah dalam Peta 3 merupakan sungai terpanjang di Malaysia?
- BAB 7**  
Buku Teks ms. 79



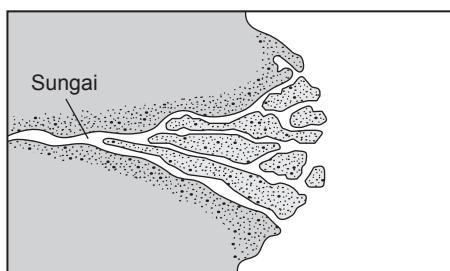
Peta 3 MALAYSIA

Aras R Mengingat

16. Bentuk muka bumi yang terbentuk akibat hakisan sungai ialah
- BAB 7**  
Buku Teks ms. 76
- I jeram      III tetambak  
II air terjun      IV delta  
A I dan II      C II dan III  
B I dan IV      D III dan IV

Aras S Mengingat

17. Rajah 3 menunjukkan bentuk muka bumi aliran sungai.
- BAB 7**  
Buku Teks ms. 77



Rajah 3

Pernyataan yang manakah betul tentang bentuk muka bumi tersebut?

- I Terbentuk akibat pemendapan sungai  
II Bentuk muka bumi di muara sungai  
III Terdapat di peringkat tengah sungai  
IV Terbentuk akibat tindakan hakisan sungai  
A I dan II      C II dan III  
B I dan IV      D III dan IV

Aras S Memahami

18. Maklumat berikut berkaitan dengan tasik di Malaysia.



- Tasik semula jadi terbesar di Malaysia
- Daya tarikan pelancong

Maklumat tersebut merujuk kepada

- A Tasik Chini      C Loagan Bunut  
B Tasik Kenyir      D Tasik Bera

Aras R Mengingat

19. Maklumat berikut merupakan sungai di Malaysia.



- Sungai Perak
- Sungai Rajang
- Sungai Terengganu

Apakah persamaan kepentingan antara sungai-sungai tersebut?

- A Penjanaan kuasa hidroelektrik  
B Perikanan akuakultur  
C Ekopelancongan  
D Pengangkutan

Aras S Mengingat

20. Pilih kombinasi yang betul.



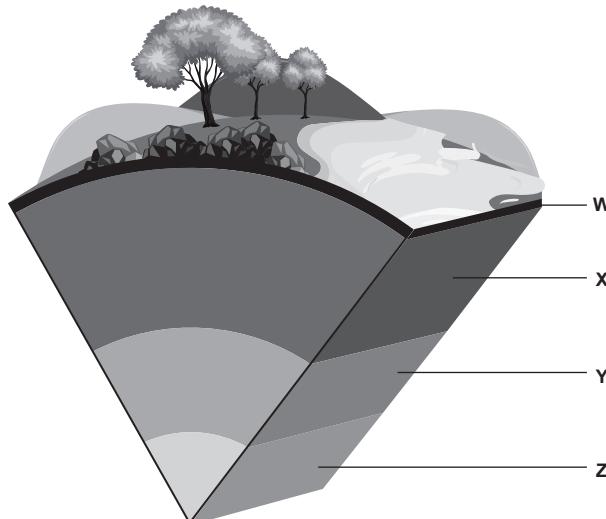
|   | Sungai        | Kepentingan                  |
|---|---------------|------------------------------|
| A | Sungai Beruas | Pengangkutan dan perhubungan |
| B | Sungai Muda   | Sumber pengairan             |
| C | Sungai Rajang | Sempadan negeri              |
| D | Sungai Sedim  | Mengangkut kayu balak        |

Aras R Mengingat



## BAHAGIAN B

Rajah 1 menunjukkan lapisan struktur bumi.



Rajah 1

1. (a) Namakan lapisan struktur bumi yang ditandakan dalam Rajah 1.

BAB  
**5**  
Buku Teks  
ms.45

- W : Kerak bumi  
X : Mantel  
Y : Teras luar  
Z : Teras dalam

Aras R Mengingat [4 markah]

- (b) Nyatakan **dua** lapisan yang terdapat di lapisan W.

BAB  
**5**  
Buku Teks  
ms.45

- Sial (silika dan aluminium)  
Sima (silika dan magnesium)

Aras R Mengingat [2 markah]

- (c) Berikan **dua** ciri lapisan yang bertanda X.

BAB  
**5**  
Buku Teks  
ms.45

- Merangkumi dua pertiga jisim bumi  
Bersifat pepejal tetapi luarnya bersifat separa cecair

Aras R Memahami [2 markah]

- (d) Mengapakah lapisan struktur bumi bertanda W penting kepada manusia?

Terdapat pelbagai jenis tanah yang sesuai untuk aktiviti pertanian

Terdapat pelbagai jenis batuan yang sesuai untuk aktiviti pembinaan

Terdapat pelbagai jenis mineral sesuai untuk aktiviti perlombongan

Kawasan tanah pamah memudahkan pembinaan petempatan

Aras T Memahami [2 markah]



2. (a) Senaraikan bentuk muka bumi yang terdapat di Malaysia.

BAB  
**6**  
Buku Teks  
ms. 58

Tanah tinggi

Tanah pamah

Saliran

Pinggir laut

Aras R Mengingat [3 markah]

- (b) Nyatakan **dua** banjaran yang terletak di Sabah.

BAB  
**6**  
Buku Teks  
ms. 61

Banjaran Crocker

Banjaran Trus Madi

Aras R Mengingat [2 markah]

- (c) Jelaskan kepentingan bentuk muka bumi yang ditunjukkan dalam Foto 1.

BAB  
**6**  
Buku Teks  
ms. 68



Foto 1

Kawasan tanah tinggi mempunyai pemandangan yang menarik sesuai untuk pelancongan

Kawasan tanah tinggi sesuai untuk tanaman hawa sederhana

Kawasan tanah tinggi menerima hujan banyak sesuai untuk penjanaan kuasa hidroelektrik

Aras S Memahami [3 markah]

- (d) Pada pandangan anda, apakah kesan penerokaan kawasan tanah tinggi terhadap alam sekitar?

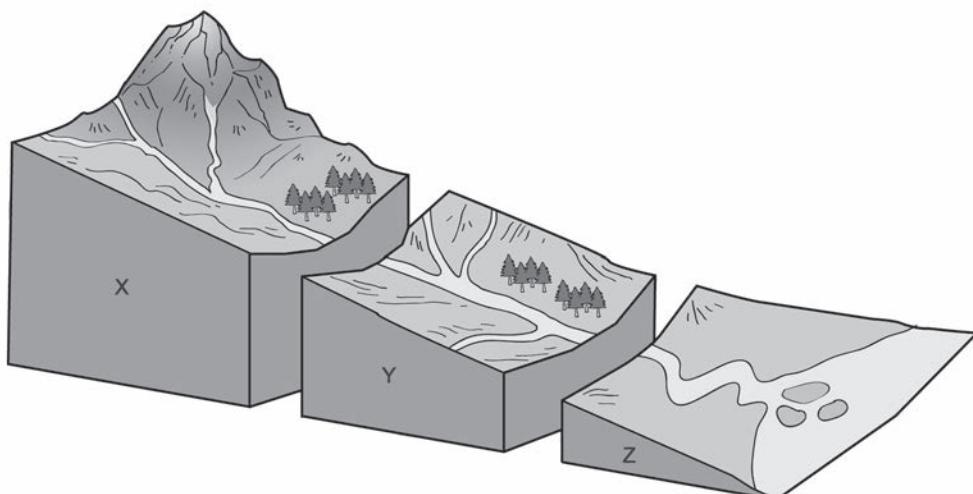
Menjejaskan keseimbangan ekosistem

Menyebabkan kejadian tanah runtuh dan hakisan tanah

Aras T Menganalisis [2 markah]



Rajah 2 menunjukkan peringkat aliran sungai.



Rajah 2

3. (a) Namakan peringkat aliran sungai yang bertanda dalam Rajah 2.

BAB  
7  
Buku Teks  
ms.  
76–77

X : Peringkat hulu sungai

Y : Peringkat tengah sungai

Z : Peringkat hilir sungai

Aras R Mengingat [3 markah]

- (b) Nyatakan **satu** contoh bentuk muka bumi yang terbentuk di setiap peringkat aliran tersebut.

BAB  
7  
Buku Teks  
ms.  
76–77

X : Jeram / air terjun / lubang periuk

Y : Susuh bukit berpanca / likuan sungai

Z : Tasik ladam / tetambak / delta

Aras R Mengingat [3 markah]

- (c) Berikan ciri-ciri peringkat sungai yang bertanda Z.

BAB  
7  
Buku Teks  
ms. 77

Aliran sungai perlahan dan berliku-liku

Pemendapan sungai berlaku

Aras S Memahami [2 markah]

- (d) Jelaskan potensi peringkat sungai yang bertanda X.

BAB  
7  
Buku Teks  
ms. 77

Sungai di hulu sungai mengalir dengan deras. Hal ini sesuai untuk penjanaan kuasa hidroelektrik

Terdapat bentuk muka bumi seperti air terjun yang menjadi tarikan pelancong

Aras S Menganalisis [2 markah]

## BAHAGIAN C

1. (a) Terangkan kepentingan komponen biosfera terhadap manusia.

BAB  
**5**  
Buku Teks  
ms. 45

Komponen biosfera dihuni oleh benda hidup termasuklah manusia, tumbuh-tumbuhan dan haiwan. Tumbuhan membekalkan sumber perubatan tradisional seperti tongkat ali, kacip fatimah dan lidah buaya. Tumbuhan juga membekalkan sumber hutan seperti kayu balak, rotan, buah-buahan, paku pakis, rebung pokok buluh dan ulam. Selain itu, tumbuh-tumbuhan membebaskan gas oksigen dan menyerap gas karbon dioksida untuk menyederhanakan suhu. Komponen biosfera ini menyediakan habitat kepada seluruh hidupan. Haiwan-haiwan yang terdapat dalam biosfera membekalkan sumber makanan kepada manusia seperti daging dan susu.

Aras S Menilai [5 markah]

- (b) Bagaimanakah kegiatan manusia boleh menjelaskan komponen atmosfera?

BAB  
**5**  
Buku Teks  
ms. 44

Aktiviti penebangan pokok mengurangkan jumlah wap air di atmosfera. Penebangan hutan secara berleluasa menyumbang kepada peningkatan karbon dioksida dalam atmosfera. Aktiviti perindustrian banyak membebaskan gas seperti karbon dioksida, metana, nitrus oksida dan CFC ke atmosfera. Penggunaan baja kimia dan racun serangga dalam sektor pertanian membebaskan gas metana dan nitrogen dioksida ke atmosfera. Pelepasan asap kotor oleh kilang, kenderaan dan pembakaran terbuka menyebabkan banyak asap terapung di atmosfera.

Aras T Menganalisis [5 markah]

2. (a) Terangkan ciri-ciri tanah pamah di Malaysia.

BAB  
**6**  
Buku Teks  
ms.  
58, 62

Kawasan tanah pamah di Malaysia merupakan kawasan yang rendah, datar atau beralun. Ketinggian kawasan tanah pamah tidak melebihi 180 meter dari aras laut. Kebanyakan kawasan tanah pamah di Malaysia terdapat di lembangan sungai, delta, dataran, dan dataran pantai. Kawasan tanah pamah diliputi tanah jenis aluvium dan sesuai untuk pelbagai kegiatan ekonomi. Contoh tanah pamah di Malaysia ialah Dataran Kedah-Perlis dan Dataran Kelantan.

Aras S Mengingat [4 markah]



- (b) Huraikan kepentingan kawasan tanah pamah di Malaysia.

BAB  
**6**  
Buku Teks  
ms. 69

Kawasan tanah pamah di Malaysia sesuai untuk kegiatan pertanian kerana rendah dan rata serta diliputi tanah jenis aluvium. Contohnya, kegiatan penanaman padi di Dataran Kedah-Perlis. Kawasan tanah pamah yang rata serta struktur tanah yang stabil sesuai dijadikan kawasan petempatan. Contohnya, petempatan di Johor Bahru (Johor). Kawasan tanah pamah yang dilengkapi kemudahan infrastruktur berpotensi menjadi kawasan perindustrian. Contohnya, kawasan perindustrian Perai di Pulau Pinang.

---



---



---



---

Aras S Memahami [6 markah]

3. (a) Berdasarkan pengetahuan anda, mengapakah sungai masih penting sebagai jalan pengangkutan dan perhubungan di kawasan pedalaman Sabah dan Sarawak?

Kebanyakan kawasan pedalaman di Sabah dan Sarawak masih menggunakan sungai sebagai sistem pengangkutan utama. Sungai dijadikan jalan perhubungan antara kawasan pedalaman dengan bandar. Hal ini kerana jalan raya dan landasan kereta api kurang dimajukan di kawasan tersebut. Bentuk muka buminya yang bergunung-ganang, berhutan tebal dan tidak rata menyukarkan pembinaan jaringan pengangkutan darat. Selain itu, masih banyak petempatan dibina di tepi-tepi sungai. Di Sabah, sungai juga digunakan untuk menghantarkan kayu balak kerana kos yang lebih rendah.

---



---



---



---

Aras T Menilai [5 markah]

- (b) Jelaskan kepentingan tasik kepada penduduk di Semenanjung Malaysia.

BAB  
**7**  
Buku Teks  
ms. 82

Tasik membekalkan sumber ikan air tawar kepada penduduk setempat kerana habitat semula jadinya yang masih terpelihara sesuai untuk pembiakan pelbagai jenis ikan. Contohnya, Tasik Bera kaya dengan pelbagai jenis ikan air tawar seperti ikan baung, haruan dan lampam. Tasik juga dijadikan tapak untuk menjana kuasa hidroelektrik kerana mempunyai takungan air yang banyak. Contohnya, Empangan Kenyir di Terengganu.

---



---



---



---

(Terima jawapan yang munasabah untuk Bahagian B dan Bahagian C)

Aras S Menilai [5 markah]

# UJIAN PERTENGAHAN SESI AKADEMIK

Skor

/80

Masa: Dua jam

**Bahagian A**

[20 markah]

Jawab semua soalan.

1. Foto 1 menunjukkan sistem fizikal bumi.

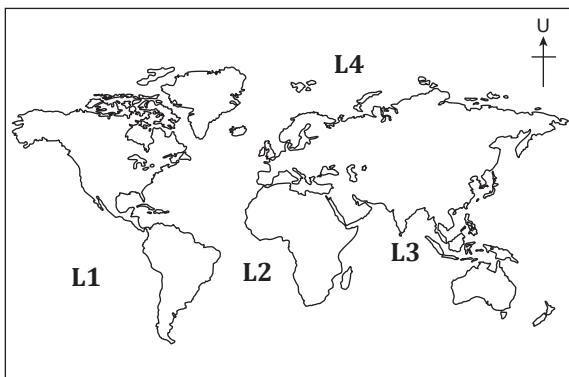


Foto 1

- Sistem fizikal bumi yang dapat dikaitkan dengan Foto 1 ialah
- |                    |                     |
|--------------------|---------------------|
| <b>A</b> biosfera  | <b>C</b> atmosfera  |
| <b>B</b> litosfera | <b>D</b> hidrosfera |
2. Apakah sistem fizikal bumi yang mengandungi pelbagai jenis batuan dan mineral?
- |                    |                     |
|--------------------|---------------------|
| <b>A</b> Biosfera  | <b>C</b> Atmosfera  |
| <b>B</b> Litosfera | <b>D</b> Hidrosfera |
3. Maklumat berikut merujuk kepada lapisan struktur bumi.
- Lapisan yang paling keras dan pejal
  - Terdiri daripada sial dan sima

Maklumat tersebut berkaitan dengan lapisan

- |                     |                      |
|---------------------|----------------------|
| <b>A</b> mantel     | <b>C</b> teras dalam |
| <b>B</b> teras luar | <b>D</b> kerak bumi  |
4. Peta 1 menunjukkan lautan di dunia.



Peta 1 DUNIA

Berdasarkan Peta 1, yang manakah Lautan Hindi?

- |             |             |
|-------------|-------------|
| <b>A</b> L1 | <b>C</b> L3 |
| <b>B</b> L2 | <b>D</b> L4 |

5. Benua yang paling kecil di dunia ialah

- |                          |
|--------------------------|
| <b>A</b> Benua Afrika    |
| <b>B</b> Benua Eropah    |
| <b>C</b> Benua Australia |
| <b>D</b> Benua Antartika |

6. Pilih pernyataan yang betul tentang Selat Melaka.
- |                                                           |
|-----------------------------------------------------------|
| <b>A</b> Memisahkan Semenanjung Malaysia dengan Singapura |
| <b>B</b> Terletak di bahagian barat daya Filipina         |
| <b>C</b> Kawasan perairan yang sempit                     |
| <b>D</b> Selat terpanjang di dunia                        |
7. Proses pembentukan gunung lipat disebabkan oleh
- |                        |
|------------------------|
| <b>A</b> daya mampatan |
| <b>B</b> daya tegangan |
| <b>C</b> daya gegaran  |
| <b>D</b> daya tekanan  |
8. Antara yang berikut, banjaran yang manakah terletak di Sarawak?
- |                         |
|-------------------------|
| I Banjaran Trus Madi    |
| II Banjaran Brassey     |
| III Banjaran Tama Abu   |
| IV Banjaran Kapuas Hulu |
- |                   |                     |
|-------------------|---------------------|
| <b>A</b> I dan II | <b>C</b> II dan III |
| <b>B</b> I dan IV | <b>D</b> III dan IV |

9. Maklumat berikut berkaitan dengan tanah tinggi di Malaysia.
- Terletak di Banjaran Crocker
  - Gunung yang tertinggi di Malaysia

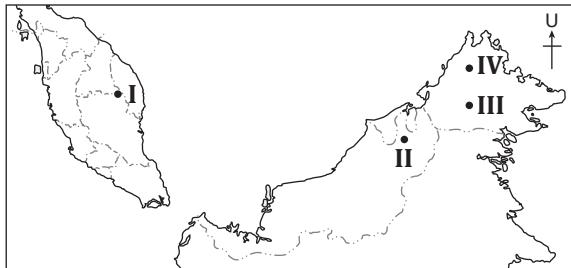
Maklumat tersebut dapat dikaitkan dengan

- |                          |
|--------------------------|
| <b>A</b> Gunung Mulu     |
| <b>B</b> Gunung Tahan    |
| <b>C</b> Gunung Korbu    |
| <b>D</b> Gunung Kinabalu |

10. Ciri fizikal pinggir laut yang manakah terbentuk akibat hakisan ombak?
- |             |
|-------------|
| I Lagun     |
| II Teluk    |
| III Tanjung |
| IV Tombolo  |
- |                   |                     |
|-------------------|---------------------|
| <b>A</b> I dan II | <b>C</b> II dan III |
| <b>B</b> I dan IV | <b>D</b> III dan IV |



11. Peta 2 menunjukkan lokasi gunung di Malaysia.



Peta 2 MALAYSIA

Berdasarkan Peta 2, di manakah letaknya Gunung Kinabalu?

- A I                      C III  
B II                      D IV

12. Maklumat berikut berkaitan dengan kawasan tanah pamah.

- Terdapat banyak kawasan berpaya
- Sesuai untuk tanaman kelapa sawit, getah dan koko

Maklumat tersebut dapat dikaitkan dengan

- A Dataran Pantai Timur Sabah  
B Dataran Kedah-Perlis  
C Dataran Kelantan  
D Delta Rajang

13. Pilihan kombinasi yang betul tentang bentuk muka bumi dan kepentingannya.

|   | Bentuk muka bumi | Kepentingan                 |
|---|------------------|-----------------------------|
| A | Tanah pamah      | Menjana kuasa hidroelektrik |
| B | Tanah tinggi     | Kawasan perdagangan         |
| C | Pinggir laut     | Mengangkut kayu balak       |
| D | Saliran          | Sempadan negeri             |

14. Sungai yang manakah dijadikan empangan untuk penjanaan kuasa hidroelektrik?

- A Sungai Muda  
B Sungai Perak  
C Sungai Bernam  
D Sungai Kinabatangan

15. Maklumat berikut berkaitan dengan kawasan tanah pamah.

- Cameron Highlands, Pahang
- Tanah Tinggi Kundasang, Sabah

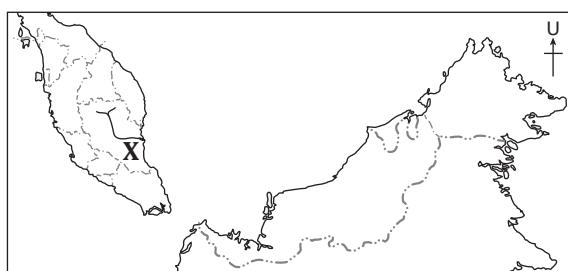
Apakah kepentingan kawasan tanah tinggi tersebut?

- A Penjanaan kuasa hidroelektrik  
B Kegiatan penternakan ikan air tawar  
C Kegiatan penanaman getah dan koko  
D Kegiatan pertanian tanaman hawa sederhana

16. Antara yang berikut, pandang darat fizikal yang manakah terbentuk di peringkat tengah sungai?

- I Lurah berbentuk 'U'  
II Tasik ladam  
III Lubang periuk  
IV Susuh bukit berpanca  
A I dan II                      C II dan III  
B I dan IV                      D III dan IV

17. Peta 3 menunjukkan sungai utama di Semenanjung Malaysia.



Peta 3 MALAYSIA

Apakah sungai X yang bertanda dalam Peta 3?

- A Sungai Bernam                      C Sungai Baram  
B Sungai Pahang                      D Sungai Endau

18. Maklumat berikut merujuk kepada saliran di Malaysia.

- Sungai terpanjang di Malaysia
- Mengalir dari Banjaran Iran

Apakah sungai yang berkaitan dengan pernyataan tersebut?

- A Sungai Kinabatangan  
B Sungai Pahang  
C Sungai Rajang  
D Sungai Baram

19. Pernyataan berikut berkaitan dengan tasik di Malaysia.

Tasik buatan manusia yang terbesar di Asia Tenggara

Pernyataan tersebut dapat dikaitkan dengan

- A Tasik Bera  
B Tasik Kenyir  
C Loagan Bunut  
D Tasik Titiwangsa

20. Pilih kombinasi yang betul tentang sungai dan kepentingannya.

|   | Sungai       | Kepentingan                    |
|---|--------------|--------------------------------|
| A | Sungai Muda  | Aktiviti meredah jeram         |
| B | Sungai Golok | Sempadan antarabangsa          |
| C | Sungai Endau | Sumber pengairan padi          |
| D | Sungai Perak | Aktiviti rekreasi River Cruise |

# UJIAN AKHIR SESI AKADEMIK

Skor

/80

Masa: Dua jam

**Bahagian A**

[20 markah]

Jawab semua soalan.

1. Antara yang berikut, pernyataan yang manakah berkaitan dengan lapisan biosfera?

- I Merangkumi air dan ais
  - II Kepelbagai biodiversiti
  - III Dihuni oleh benda-benda hidup
  - IV Lapisan udara yang menyelubungi bumi
- A** I dan II      **C** II dan III  
**B** I dan IV      **D** III dan IV

2. Maklumat berikut berkaitan dengan benua di dunia.

- Benua yang paling mendatar di dunia
- Keluasan kira-kira 7.6 juta km<sup>2</sup>

Apakah benua yang berkaitan dengan maklumat tersebut?

- A** Benua Asia      **C** Benua Australia  
**B** Benua Afrika      **D** Benua Antartika

3. Apakah kesan pergerakan kerak bumi yang disebabkan oleh daya mampatan?

- A** Gunung lipat  
**B** Hanyutan benua  
**C** Lurah gelinciran  
**D** Gunung bongkah

4. Maklumat berikut berkaitan dengan kawasan tanah tinggi di Malaysia.

- Terletak di Tanah Tinggi Kelabit
- Bersempadan dengan Kalimantan
- Terkenal dengan keunikan tanaman padi

Maklumat tersebut merujuk kepada

- A** Mulu      **C** Kundasang  
**B** Bario      **D** Bukit Larut

5. Maklumat berikut berkaitan dengan pinggir laut di Malaysia.

- Satu-satunya pulau laut di Malaysia
- Terbentuk disebabkan oleh letusan gunung berapi di dasar laut

Di manakah lokasi kawasan pinggir laut tersebut?

- A** Pulau Redang      **C** Pulau Pangkor  
**B** Pulau Sipadan      **D** Pulau Tatagan

6. Foto 1 menunjukkan bentuk muka bumi pinggir laut.



Foto 1

Apakah bentuk muka bumi dalam Foto 1?

- A** Tebing tinggi  
**B** Batu tunggal  
**C** Tanjung  
**D** Teluk

7. Antara yang berikut, bentuk muka bumi yang manakah terbentuk di peringkat hilir sungai?

- I Jeram
  - II Tetambak
  - III Dataran banjir
  - IV Lubang periuk
- A** I dan II  
**B** I dan IV  
**C** II dan III  
**D** III dan IV

8. Pernyataan yang manakah betul tentang ciri sungai di peringkat hilir?

- A** Lurah sungai yang sempit  
**B** Air mengalir dengan deras  
**C** Pemendapan di muara sungai  
**D** Susuh bukit berpanca dan terhakis

9. Bandar yang manakah menjadi tumpuan penduduk akibat kegiatan perlombongan petroleum dan gas asli?

- A** Bau, Sarawak  
**B** Kuala Lumpur  
**C** Tumpat, Kelantan  
**D** Kerteh, Terengganu



10. Mengapa kawasan tanah tinggi kurang menjadi tumpuan penduduk?
- A Mengalami krisis air  
B Kos hidup yang tinggi  
C Pembukaan tanah rancangan  
D Darjah ketersampaian yang rendah

11. Foto 2 menunjukkan petempatan di Malaysia.



Foto 2

Apakah ciri-ciri petempatan dalam Foto 2?

- I Penduduk jarang  
II Kemudahan asas terhad  
III Kawasan kediaman moden  
IV Kepadatan penduduk tinggi
- A I dan II                    C II dan III  
B I dan IV                    D III dan IV

12. Maklumat berikut berkaitan dengan sejenis pola petempatan.

- Rumah tersusun secara deretan
- Terdapat di kawasan pinggir laut

Apakah pola petempatan tersebut?

- A Berjajar  
B Berpusat  
C Berselerak  
D Berkelompok

13. Antara yang berikut, negara yang manakah terletak di Kepulauan Asia Tenggara?

- I Laos  
II Filipina  
III Singapura  
IV Kemboja
- A I dan II                    C II dan III  
B I dan IV                    D III dan IV

14. Maklumat berikut merujuk kepada sungai di Asia Tenggara.

- Mengangkut kayu balak dan barang pukal
- Terkenal dengan pasar terapung

Maklumat tersebut mungkin sekali merujuk kepada

- A Menam Chao Phraya  
B Sungai Irrawaddy  
C Sungai Mekong  
D Danau Toba

15. Apakah punca utama berlakunya krisis air di Lembah Klang?
- A Pertambahan penduduk yang pesat  
B Penggunaan racun serangga dalam pertanian  
C Pembuangan sampah sarap ke dalam sungai  
D Sisa air buangan daripada aktiviti penternakan

16. Antara yang berikut, yang manakah kesan krisis air terhadap alam sekitar?

- A Aktiviti ekonomi terjejas  
B Tanah menjadi kering-kontang  
C Perebakan penyakit bawaan air  
D Bekalan air bersih berkurangan

17. Bagaimanakah cara mengatasi masalah krisis air di Lembah Klang?

- A Menggunakan air kumbahan  
B Membeli air dari negeri lain  
C Meneroka air bawah tanah  
D Menggunakan air laut

18. Antara yang berikut, yang manakah merupakan sisa cecair?

- I Lampin pakai buang  
II Minyak masak  
III Kumbahan  
IV Sisa makanan
- A I dan II  
B I dan IV  
C II dan III  
D III dan IV

19. Foto 3 berkaitan dengan amalan 3R.



Foto 3

Amalan 3R dalam foto tersebut ialah

- A baik pulih  
B kurangkan  
C guna semula  
D kitar semula

20. Bagaimanakah pembuangan sisa domestik mendatangkan kesan buruk terhadap alam sekitar?

- I Kejadian banjir kilat  
II Pencemaran sumber air  
III Penularan wabak penyakit  
IV Peningkatan kos penyelenggaraan
- A I dan II                    C II dan III  
B I dan IV                    D III dan IV